

**Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego
na lata 2014-2020**

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do powstania Strategii – w szczególności za udostępnienie danych niezbędnych do rzetelnej oceny aktualnej sytuacji społecznej.

Spis Treści

Wstęp	s. 4
I. Piotrków Tryb. – charakterystyka Miasta	s. 7
II. Charakterystyka problemów społecznych w Piotrkowie Tryb.	s. 23
1. Dane demograficzne	s. 7
2. Sytuacja mieszkaniowa	s. 9
3. Stan zdrowia mieszkańców	s. 11
4. Uzależnienia wg danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	s. 14
5. Stan bezpieczeństwa mieszkańców	s. 16
6. Kultura i oświata	s. 22
7. Sport, turystyka i rekreacja	s. 32
8. Sytuacja na rynku pracy	s. 34
9. Sytuacja osób najuboższych	s. 41
10. Główne problemy społeczne w Mieście	s. 69
III. Analiza SWOT	s. 72
IV. Misja strategii	s. 75
V. Plan operacyjny dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	s. 76
Cel 1. <i>Zbudowanie systemu działań zapobiegających marginalizacji oraz instytucjonalizacji osób niesamodzielnych</i>	s. 79
Cel 2. <i>Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie ich funkcjonowania w środowisku</i>	s. 81
Cel 3. <i>Aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz promocja zatrudnienia</i>	s. 82
Cel 4. <i>Wzmocnienie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo - wychowawczych</i>	s. 84
Cel 5. <i>Zwiększenie poziomu integracji społecznej</i>	s. 88
Cel 6. <i>Rozwój kultury i zagospodarowania wolnego czasu</i>	s. 91
Cel 7. <i>Zdrowe i bezpieczne społeczeństwo, świadome zagrożeń</i>	s. 93
VI. Zarządzanie ryzykiem	s. 94
VII. Monitoring i ewaluacja	s. 95
VIII. Źródła finansowania	s. 96
IX. Zakończenie	s. 97

Wstęp

Proces zarządzania miastem, w szczególności w aspektach jego rozwoju, musi mieć charakter aktywny i być nastawiony na kreowanie przyszłości, a więc winien być oparty na podejściu strategicznym. Analizy strategiczne pozwalają poznać ogólną sytuację organizacji przez badanie jej zasobów i działalności oraz rozpoznanie otoczenia zewnętrznego, stanowią podstawę do ustalenia jej strategii i celów.

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.).

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego została sporządzona w oparciu o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. i placówek pomocy społecznej, Komendy Miejskiej Policji, Urzędu Miasta, Powiatowego Urzędu Pracy, oraz instytucji i organizacji z terenu Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. W oparciu o diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe siedem lat.

Różnorodność problemów społecznych występujących w mieście powoduje konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. Nr 1356 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013r. poz. 1456),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U Nr 180 poz. 1493 ze zm.);

Opracowując niniejszą strategię wzięto również pod uwagę Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 oraz uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Strategia nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, ale proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej w Piotrkowie Trybunalskim.

Z uwagi na zmieniającą się rzeczywistość społeczno-gospodarczą kraju i regionu, dokument ten jest dokumentem otwartym i może być modyfikowany tak, aby w największym zakresie pomagał mieszkańcom w rozwiązywaniu problemów społecznych, ale też i instytucjom, które zajmują się problematyką społeczną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem podstawowym, z którego wynikają inne uchwalane przez Radę Miasta programy pomocy, m.in.:

- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

- Gminny Program Wspierania Rodziny;
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej;
- Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych miasta Piotrkowa Trybunalskiego;

Jako uzupełnienie do wyodrębnionych obszarów tematycznych strategii będą opracowywane i wdrażane, w zależności od potrzeb programy zadaniowe.

I. Miasto Piotrków Trybunalski – charakterystyka

Piotrków Trybunalski jest miastem na prawach powiatu. Leży w centralnej Polsce, w województwie łódzkim. Jego powierzchnia wynosi 67,25 km². Zamieszkuje tu 76.886 osób. Największym atutem Piotrkowa Trybunalskiego jest korzystne położenie w centrum kraju, przy usytuowanej wzdłuż zachodniej granicy miasta autostradzie A-1 oraz skrzyżowaniu ważnych dróg krajowych i międzynarodowych.

Dane demograficzne¹:

Zasoby ludzkie oraz zachodzące procesy demograficzne to jeden z ważnych czynników rozwoju społeczno – gospodarczego każdej miejscowości. Zachowania ludności są odzwierciedleniem zmian zachodzących na terenach przez nią zamieszkałych. Z tych względów zjawiska demograficzne stanowią ważny czynnik.

Tabela 1. Ludność Piotrkowa Trybunalskiego.

	2010r.	2011r.	2012r.
Ludność ogółem	77.944	77.336	76.886
kobiety	41.422	41.148	40.949
mężczyźni	36.522	36.188	35.937
Ludność na 1 km ²	1.159,0	1.149,97	1.143,28
Kobiety na 100 mężczyzn	113,4	113,7	113,9

Z powyższej tabeli wynika, iż systematycznie maleje liczba mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego. Na przestrzeni 3 lat ludność miasta zmalała aż o 1058 osób.

¹ Na podstawie Raportu o Stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego za rok 2012.

Tabela 2. Struktura ludności wg grup ekonomicznych.

	2010r.	2011r.	2012r.
Ogółem	77.944	77.336	76.886
Wiek przedprodukcyjny /0-17 lat/	13.825	13.853	13.642
Wiek produkcyjny M /18-64 lat/ K /18-59 lat/	M 25.269 K 24.485	M 25.078 K 24.068	M 24.855 K 23.561
Wiek poprodukcyjny	14.365	14.337	14.828

Z danych zamieszczonych powyżej wynika, iż mimo przewagi osób płci męskiej w wieku 18-64 lat w ogólnym bilansie demograficznym Miasta nieznaczną przewagę mają kobiety. Niewielka nadreprezentatywność kobiet wynika z tych samych tendencji, które malują obraz demograficzny Polski. Nadal bowiem średnia długość życia kobiet jest wyższa niż średnia życia mężczyzn.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności.

	2010r.	2011r.	2012r.
Małżeństwa	682	726	631
Urodzenia	760	667	727
Zgony	894	816	825
Przyrost naturalny	-134	-149	-98

Mimo prawie doskonałej proporcji dzielącej ilość kobiet i mężczyzn na dwie połowy, przyrost naturalny w mieście jest ujemny. Przyczyną może być brak możliwości podjęcia pracy na miejscu, a także starzeniem się społeczeństwa.

Ludność Piotrkowa Tryb. systematycznie zmniejsza się. Zjawisko spadku liczby mieszkańców przybrało na sile zwłaszcza na przełomie XX i XXI w., obecnie nie jest już tak gwałtowne, aczkolwiek trend obserwowany od ponad dekady ma stały charakter. Przyczyną tego jest zmniejszający się przyrost naturalny oraz migracja mieszkańców, zwłaszcza do większych miast. Wiele młodych osób poszukuje pracy poza Polską, wyjeżdżając głównie do Wielkiej Brytanii. To też znajduje odbicie w strukturze demograficznej miasta, chociaż wielu spośród emigrantów zarobkowych nie wymeldowuje się z miejsca dotychczasowego zamieszkania.

SYTUACJA MIESZKANIOWA²

Potrzeba zamieszkania jest jedną z potrzeb podstawowych człowieka. Jest ona jednak zaspokajana na różnym jakościowo poziomie. Sytuacja mieszkaniowa miasta Piotrków Trybunalski, jest podobna do wielu miast na terenie kraju.

Tabela 4. Zasób mieszkaniowy stanowiący własność miasta.

Lp.	Rodzaj własności budynków	Ilość budynków	Ilość lokali mieszkalnych	Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych (m ²)	Powierzchnia użytkowa lokali użytkowych (m ²)
1.	Miasto	250	2.122	84.608,32	10.110,08
2.	Współwłasność Miasta i innych osób, dotychczas pozostające w zarządzie Miasta	11	96	4.113,02	16,60
3.	Nieruchomości pozostające w posiadaniu Miasta	56	389	15.644,06	507,13
	Razem poz. 1-3	317	2.607	104.365,40	10.633,81
4.	Wspólnoty Mieszkaniowe – lokale stanowiące własność Miasta i Skarbu Państwa	113	1.734	74.603,52	1.106,33

² Na podstawie Raportu o Stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego za rok 2012.

W 2012r. zasób mieszkaniowy miasta zmniejszył się w stosunku do 2011r. o 14 budynków. Część budynków została rozebrana z uwagi na zły stan techniczny. Sprzedano na rzecz najemców 82 lokale mieszkalne. Ogółem zasób zmniejszył się o 172 lokale mieszkalne o pow. 7.208,64m². Pozostałe zasoby mieszkaniowe na terenie miasta przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5. Pozostałe zasoby mieszkaniowe

Lp.	Rodzaj własności budynków	Ilość budynków	Ilość lokali mieszkalnych	Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych (m ²)	Powierzchnia użytkowa lokali użytkowych (m ²)
1.	Własność TBS Sp. z o.o.	21	550	27.469,04	2.710,47
2.	Piotrkowska Spółdzielnia Mieszkaniowa	103	6.543	291.656,30	-
3.	Spółdzielnia Mieszkaniowa im. J.Słowackiego	110	4.610	262.472,00	-
4.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Karusia”	11	476	30.396,54	-
5.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Barbórka”	27	953	51.877,00	-

Według informacji uzyskanych z Towarzystwa Budownictwa Społecznego wynika, iż wielu mieszkańców zarządzanego zasobu boryka się z problemami finansowymi, które doprowadzają do zadłużenia z tytułu opłat za używanie lokali, a nawet eksmisji z lokali. Trudności finansowe powodują, że wzrasta liczba osób, które mają zaległości związane z opłatami za korzystanie z lokali. Z prowadzonej analizy wynika, iż te problemy powstają zarówno na skutek utraty pracy, nagłego pogorszenia stanu zdrowia, sytuacji losowej, a niejednokrotnie wynikają z niewiedzy.

Dotychczasowe działania, jakie Spółka podjęła, to zmniejszenie liczby dłużników poprzez informacje gdzie osoby będące w trudnej sytuacji finansowej mogą szukać pomocy w uzyskaniu środków na zapłacenie opłat za lokal. W tym celu rozwieszane są pisma w klatkach budynków oraz umieszczane na powiadomieniach wysyłanych bezpośrednio do najemcy czy użytkownika lokalu mieszkalnego. Użytkownicy/najemcy posiadający lokale o dobrym standardzie mogą skorzystać również z zamiany lokalu na lokal tańszy w utrzymaniu. Ponadto Spółka TBS

informuje o możliwości dobrowolnego spłacania zaległych należności przez dłużnika w ratach. Zawarcie umowy na spłatę zadłużenia umożliwia również skorzystanie z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w postaci dodatku mieszkaniowego. Osoby ubiegające się o pomoc z MOPR uzyskują od TBS Sp. z o.o. zaświadczenia o stanie konta opłat za lokal, który zajmują. Należy nadmienić, iż w 2010r. wystawiono 83 zaświadczenia do MOPR na prośbę najemców/użytkowników lokali mieszkalnych. W kolejnym roku zainteresowanie spadło do 30 osób. Dzięki podjęciu stosownych działań, Spółka ponownie wdrożyła program informacyjny i w 2012r. wzrosła ilość zainteresowanych do 73 osób. W roku 2013 wprowadzono program „bliżej dłużnika”. Wprowadzenie w/w procedury ma na celu wyjście w teren, uświadomienie osobom z problemami finansowymi wobec Spółki TBS, jak mogą rozwiązać narastający problem.

STAN ZDROWIA MIESZKAŃCÓW³

Prowadzenie racjonalnej polityki zdrowotnej przez Miasto wymaga posiadania aktualnej i rzetelnej wiedzy o sytuacji zdrowotnej mieszkańców oraz o czynnikach wpływających na tę sytuację.

Jako jednostka prowadząca działalność leczniczą Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej dostrzega problemy zdrowotne, które mogą stanowić problem ogólnospołeczny. Dokonując analizy stanu zdrowia podopiecznych stwierdzono, że problemem staje się zachorowalność na tzw. choroby cywilizacyjne, mające istotny związek ze stylem i trybem życia oraz warunkami życia.

Na przełomie trzech lat (2010-2012) na podstawie analizy stanu zdrowia podopiecznych w wieku 19 lat i więcej obserwuje się „dominację” zachorowań na choroby układu krążenia (49% - 60% spośród wszystkich zachorowań). Tendencję wzrostową wykazują zachorowania na cukrzycę, choroby tarczycy oraz nowotwory.

Na przełomie trzech lat (2010 – 2012) na podstawie analizy stanu zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0 – 18 lat największy odsetek zachorowań stanowią zniekształcenia kręgosłupa (23%-26% ogółu zachorowań). Tendencję wzrostową wykazują zaburzenia widzenia oraz otyłość (ponad 10% wszystkich zachorowań).

³ Na podstawie informacji Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Piotrkowie Tryb. oraz Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika.

Poważnym problemem społecznym jest uzależnienie i współuzależnienie od alkoholu. PZOZ jako jedyny posiada na terenie Piotrkowa kontrakt z NFZ na udzielenie świadczeń zdrowotnych w poradni dla osób z problemami alkoholowymi. W poradni zarejestrowanych jest 792 pacjentów, zarówno osób uzależnionych od alkoholu jak i współuzależnionych (rodziny, opiekunowie), wobec których realizowane są stosowne programy terapeutyczne i profilaktyczne.

Dane dotyczące ilości pacjentów Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego leczonych z powodu zatruc lekami, preparatami farmakologicznymi, substancjami toksycznymi przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Liczba pacjentów leczonych z powodu zatruc.

	2010r.	2011r.	2012r.
Zatrucie alkoholem	64	41	179
Zamierzone zatrucia lekami i innymi substancjami	42	28	42
Zatrucia tlenkiem węgla	11	8	25

Z przedstawionych danych można zauważyć, że znacznie wzrosła liczba osób leczonych z powodu zatrucia alkoholem. Natomiast z danych Szpitala wynika, iż u dzieci i młodzieży można zauważyć coraz częściej zażywanie środków halucynacyjnych.

Zauważalny jest wzrost liczby pacjentów w Dziennym Oddziale Psychiatrycznym i Poradni Zdrowia Psychicznego. W 2010r. w w/w placówkach zarejestrowanych było 2.527 osób, w 2011r. – 3.619, natomiast w roku 2012 już 5.185. Dane statystyczne są niepokojące i wskazują, że społeczeństwo jest coraz mniej odporne na stres, posiada niedojrzałość społeczną i emocjonalną.

Czynniki wpływające na pogorszenie stanu zdrowia

Stały wzrost zachorowalności na tzw. choroby cywilizacyjne powoduje zwiększenie zainteresowania czynnikami ryzyka tych chorób. Szczególnie dotyczy to tych

czynników ryzyka, którym można skutecznie przeciwdziałać poprzez działania promocji zdrowia, a więc czynników zależnych od prowadzonego stylu życia. Powiązania między poszczególnymi czynnikami ryzyka i ich skutkami zdrowotnymi są często bardzo złożone i trudne do oszacowania. Niemniej wyróżnić można kilka czynników ryzyka, których znaczenie nie budzi wątpliwości. Należą do nich między innymi:

- palenie papierosów,
- nieprawidłowa dieta,
- nadmierne spożycie alkoholu,
- otyłość,
- mała aktywność fizyczna.

Palenie papierosów (lub innych wyrobów tytoniowych) jest jedną z głównych przyczyn przedwczesnej umieralności oraz czynnikiem ryzyka występowania takich chorób jak: choroby układu krążenia i układu oddechowego, niektórych nowotworów złośliwych, a szczególnie raka płuca.

Alkohol stanowi ważny czynnik sprzyjający powstawaniu nie tylko problemów zdrowotnych związanych z uzależnieniem osoby pijącej, ale również problemów społecznych, do których zaliczyć należy przemoc fizyczną i psychiczną, popełnianie przestępstw po spożyciu alkoholu czy absencję w pracy.

Aktywność fizyczna jest uznawana za najważniejszy czynnik podtrzymujący zdrowie i przeciwdziałający występowaniu chorób cywilizacyjnych oraz ich czynników ryzyka takich jak: udary, choroby układu krążenia, nowotwory, otyłość czy hipercholesterolemia.

Otyłość sama w sobie może być traktowana jako choroba, ale również jako czynnik ryzyka wielu chorób somatycznych takich jak choroby sercowo-naczyniowe (miażdżyca i nadciśnienie tętnicze), cukrzyca typu 2, niektóre nowotwory, chorób zwyrodnieniowych stawów, kamicy pęcherzyka żółciowego, czy zespołu snu z bezdechem.

Nieprawidłowa dieta, a szczególnie niedobór owoców i warzyw mogą prowadzić do otyłości, hipercholesterolemii, niedoborów witamin, sprzyjają również rozwojowi nowotworów.

UZALEŻNIENIA wg danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych⁴

Problemy uzależnień zajmują szczególne miejsce wśród problemów społecznych i społeczno-zdrowotnych. Lekomania, narkomania, alkoholizm i nikotynizm to choroby utajone, które są trudniej wykrywalne, gdyż osoby uzależnione często żyją w nieświadomości jej posiadania. Objawy bywają niezauważalne przez najbliższe otoczenie. Granica między kontrolowanym używaniem, a uzależnieniem jest trudna do wytyczenia. Bywają osoby, które charakteryzują się samotnym, potajemnym braniem środków uzależniających, czego osoby w najbliższym otoczeniu również nie są w stanie zauważyć. Ze względu na powyższe statystyki nie zawsze odzwierciedlają rzeczywistą sytuację dotyczącą uzależnień.

Poniżej przedstawiono dane uzyskane z MKRPA o sytuacji w mieście dotyczącej uzależnień.

Od 01.01.2012 do 31.12.2012 roku w Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi zostało zarejestrowanych 871 pacjentów (2011r. – 923 osoby, 2010r. – 970 osób), w tym 565 mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego (2011r. – 623 osoby, 2010r. – 613 osób), co stanowi 65% ogółu pacjentów Poradni, w tym 443 osoby z problemami alkoholowymi, 122 osoby współuzależnione.

Charakterystyka pacjentów z terenu miasta Piotrkowa Trybunalskiego:

- liczba pacjentów zarejestrowanych ogółem: 565 osób (w tym 125 osób skierowanych przez MOPR, 30 osób skierowanych przez MKRPA);

⁴ Na podst. sprawozdań z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego za rok 2010, 2012.

- liczba pacjentów zarejestrowanych w Poradni po raz pierwszy: 173 osoby, co stanowi 59% ogólnej liczby pacjentów pierwszorazowych Poradni (293 osoby);
- osoby uzależnione: 443 osoby, w tym zarejestrowanych po raz pierwszy: 127 osób;
- osoby współuzależnione: 120 osób (w tym 26 osób Dorosłych Dzieci Alkoholików), w tym zarejestrowanych po raz pierwszy: 43 osoby.

Poradnia udzieliła 3.361 świadczeń pacjentom z terenu miasta Piotrkowa Trybunalskiego, co stanowi 67% ogółu pacjentów.

Ogółem udzielone świadczenia w rozbiciu na poszczególne kategorie (dla mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego):

- porada diagnostyczna – 221 świadczeń;
- porada kolejna – 930 świadczeń;
- sesja psychoterapii indywidualnej – 738 świadczeń;
- terapia grupowa – 1450 świadczeń;
- terapia rodzinna – 12 świadczeń.

W 2012 roku lekarz biegły – specjalista psychiatrii, na zlecenie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydał 19 opinii (w 2010r. – 36 opinii) o stopniu uzależnienia od alkoholu i wskazaniu rodzaju zakładu leczniczego.

W 2012 roku Zespół Motywujący Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierował do sądu **17** wniosków (w 2010r. – 34 wnioski) celem zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Na rozmowę motywującą Zespoły Motywujące MKRPA wezwały **350** osób (w 2010r. – 360 osób) nadużywających alkoholu, skierowanych do Komisji na podstawie wniosku Komendy Miejskiej Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz osób fizycznych.

W 2012 roku przeprowadzono kontrole w **240** punktach sprzedaży detalicznej i gastronomicznej w zakresie:

- posiadania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wniesienia w terminach ustawowych opłaty za korzystanie z zezwolenia;
- przestrzegania warunków i zasad korzystania z zezwolenia – przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi określonych w ustawie o wychowaniu

- w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych.

W 2012 roku odbyło się:

- 30 posiedzeń Komisji (z czego 6 posiedzeń społecznych),
- 48 posiedzeń Zespołu Kontrolnego,
- 48 posiedzeń Zespołu Motywującego,
- 24 posiedzenia Zespołu Profilaktyki Uzależnień.

Jak wynika z powyższych danych problem uzależnień w Mieście Piotrkowie Trybunalskim nie jest problemem dominującym, jednak nie można go bagatelizować.

STAN BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW

Na podstawie comiesięcznych analiz stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego można zaobserwować utrzymujące się cały czas na wysokim poziomie zagrożenie kradzieżami i kradzieżami z włamaniem. Sytuacja taka może wynikać między innymi z ubożenia społeczeństwa, wysokiego wskaźnika bezrobocia, uzależnienia od alkoholu oraz roztargnienia osób, które w sposób nieprawidłowy pozostawiają swoje mienie (bez zabezpieczeń) w miejscach ogólnodostępnych. Również na terenie miasta odnotowano dużą liczbę przypadków niszczenia elewacji budynków oraz składów pociągów osobowych i towarowych PKP, poprzez nanoszenie graffiti⁵.

Analiza efektów działań podejmowanych przez **Wydział do Walki z Przeszecznością Narkotykową Komendy Miejskiej Policji** w.m. pozwoliła zaobserwować, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat tj. 2010 – 2012 na terenie powiatu piotrkowskiego nastąpił dość znaczny wzrost wykrywalności „przeszeczstw narkotykowych”.

Problem „ przeszeczności narkotykowej „ niewątpliwie jest społecznie wszechobecny nie tylko w Piotrkowie Trybunalskim, lecz w skali ogólnokrajowej, albowiem należy podkreślić, iż jest to szczególny i specyficzny rodzaj przeszeczności. Charakteryzuje się ona tym, iż pozostaje w utajeniu, ponieważ zarówno w interesie

⁵ Na podstawie informacji uzyskanej z Komendy Miejskiej Policji w Piotrkowie Tryb.

osób handlującymi środkami narkotycznymi, jak też i tych, które te środki od nich nabywają, pozostaje utrzymanie faktów dokonania transakcji narkotykowych w tajemnicy przed organami ścigania. Dlatego też cechą tej przestępczości jest m.in. hermetyczność środowisk przestępczych oraz osób, które są z nią związane.

Analiza danych statystycznych z lat 2010-2012 pozwala również zaobserwować zwiększenie udziału osób nieletnich w tej kategorii przestępstw.

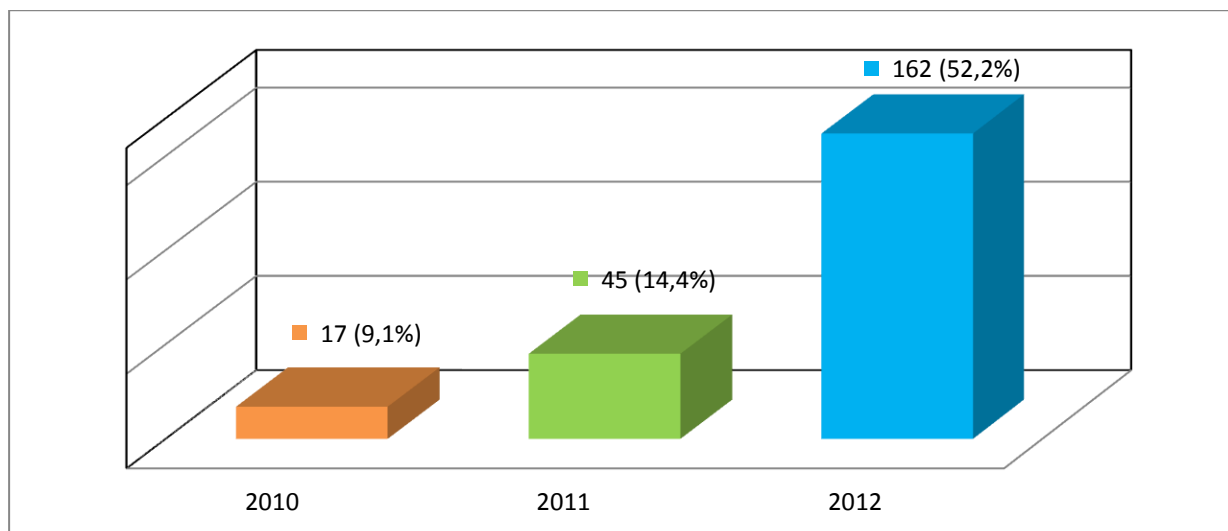
Udział czynów karalnych nieletnich w zakresie przestępczości narkotykowej

Rok 2010 - 4 nieletnich dopuściło się łącznie 17 „czynów narkotykowych” (udział czynów nieletnich do ogółu przestępstw w tej kategorii wynosił 9,1 %)

Rok 2011 - 10 nieletnich dopuściło się łącznie 45 „czynów narkotykowych” (udział czynów nieletnich do ogółu przestępstw w tej kategorii wynosił 14,4 %),

Rok 2012 - 17 nieletnich dopuściło się łącznie 162 „czynów narkotykowych” (udział czynów nieletnich do ogółu przestępstw w tej kategorii wynosił 52,2 %),

Wykres 1.: *Udział czynów karalnych nieletnich w zakresie przestępczości narkotykowej na terenie Piotrkowa Tryb.*

Źródło: Biuletyny statystyczne KWP w Łodzi za lata 2010, 2011, 2012.

Problem „przestępczości narkotykowej” niewątpliwie jest społecznie wszechobecny nie tylko w Piotrkowie Trybunalskim, lecz w skali ogólnokrajowej, albowiem należy podkreślić, iż jest to szczególny i specyficzny rodzaj przestępczości. Charakteryzuje się ona tym, iż pozostaje w utajeniu, ponieważ zarówno w interesie osób handlującymi środkami narkotycznymi, jak też i tych, które te środki od nich

nabywają, pozostaje utrzymanie faktów dokonania transakcji narkotykowych w tajemnicy przed organami ścigania. Dlatego też cechą tej przestępczości jest m.in. hermetyczność środowisk przestępczych oraz osób, które są z nią związane.

Analiza danych statystycznych z lat 2010-2012 pozwala również zaobserwować zwiększenie udziału osób nieletnich w tej kategorii przestępstw.

W zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej tut. KMP na przestrzeni lat 2010-2012 podejmowała i nadal podejmuje cały szereg różnorodnych działań mających na celu ograniczenie tego zjawiska.

Działania te realizowane są na wielu płaszczyznach, do których należy nie tylko ściganie sprawców tego rodzaju przestępstw, lecz również cały wachlarz działań prewencyjnych, które mają postać czynności i przedsięwzięć profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży, pedagogów szkolnych, rodziców.

Działania na płaszczyźnie profilaktyki mają na ogół postać spotkań funkcjonariuszy i pracowników KMP z młodzieżą szkolną, pedagogami, nauczycielami oraz rodzicami uczniów. W trakcie tych spotkań prowadzone są rozmowy, prelekcje i tzw. „pogadanki” na powyższy temat. Spotkania te odbywają się zarówno w siedzibach placówek oświatowych na terenie Piotrkowa Trybunalskiego i powiatu piotrkowskiego, jak też w tut. KMP.

W latach 2010-2012 **Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji** w Piotrkowie Trybunalskim prowadził kampanie społeczną „Widzę- Reaguję”. Celem kampanii było wykształcenie wśród uczniów piotrkowskich szkół właściwej postawy wobec różnych patologii społecznych. W ramach akcji „Widzę-Reaguję” przeprowadzono pogadanki we wszystkich szkołach na terenie miasta. Przeprowadzono szereg szkoleń dla młodzieży m.in. z pierwszej pomocy przed medycznej oraz przeprowadzono szereg konkursów. W ramach akcji „Widzę-Reaguję” powstała strona internetowa poprzez, którą uczniowie mogą informować KMP o wszelkich patologiach.

W kolejnych latach Komenda Miejska Policji w Piotrkowie Trybunalskim nadal będzie realizowała dotychczasowe działania mające na celu zwalczanie i przeciwdziałanie „przestępczości narkotykowej” i przestępczości wśród nieletnich. Działania te będą miały postać podobną do wyżej opisanych, a także formę planowanych i cyklicznie realizowanych akcji tj. choćby akcja „Widzę –Reaguję” czy „Nielat”, angażujących zwiększone siły i środki KMP.

W 2012 roku na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego stwierdzono ogółem 2.423 przestępstwa, o 238 mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, ustalając dynamikę przestępczości na poziomie 91,1 %. Ponadto w 2012r. stwierdzono ogółem 1.791 przestępstw o charakterze kryminalnym, tj. o 175 mniej niż w roku 2011.

Szczegółowe zestawienie zagrożeń przestępczością na terenie miasta przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7.: Analiza zagrożeń przestępczością w okresie od 2011r. do 2012r.

p.	Rodzaj przestępstwa	Rok	
		2011	2012
1.	Kradzież z włamaniem	275	229
2.	Kradzież mienia	432	481
3.	Kradzież i w łamanie do samochodu	38	35
4.	Rozbój, wymuszenie rozbójnicze	45	60
5.	Uszkodzenie ciała, bójka i pobicie	24	38
6.	Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	216	194
7.	Zabójstwo	3	-

W kategorii bójek i pobić stwierdzono 38 przypadków (rok 2011 – 24) tj. wzrost o 14 w stosunku do roku 2011 ustalając dynamikę na poziomie 158,3 %. W roku 2012 nastąpił znaczący wzrost w tej kategorii przestępstw. W większości przypadków głównym czynnikiem, który sprzyjał popełnianiu tych przestępstw był alkohol jak i duża liczba lokali rozrywkowych, w których podawany jest alkohol. Nie małe znaczenie ma również dostępność np. w sklepach całodobowych, stacjach benzynowych na terenie miasta. W zdecydowanej większości przypadków bójki i pobicia są wynikiem konfliktów między młodzieżą lub też przejawem zwykłego chuligaństwa wśród agresywnych młodych ludzi. Zdarzają się również pobicia na tle konfliktów rodzinnych. Spośród 29 stwierdzonych bójek i pobić 34 wykryto (rok 2011 – 15), ustalając 55 podejrzanych. Wobec 24 sprawców pobić i bójek wystąpiono z wnioskiem o sporządzenie aktu oskarżenia.

W 2012 roku wzrosła liczba stwierdzonych rozbojów i wymuszeń rozbójniczych z 45 w roku 2011 do 60 w roku 2012 ustalając dynamikę na poziomie 133,3 %. W mieście znacznie wzrosła liczba rozbojów i rozłożyła się proporcjonalnie na terenie całego miasta. W dalszym ciągu zdecydowana większość stwierdzanych rozbojów to rozboje uliczne, które mają miejsce na ciągach komunikacyjnych w miejscach nieoświetlonych i zacienionych w godzinach wieczorowo – nocnych. Ofiarami rozbojów były osoby w różnym przedziale wiekowym zarówno mężczyźni jak i kobiety. W wielu przypadkach zarówno sprawcy jak ofiary rozbojów były pod wpływem działania alkoholu. Podjęte przez KMP działania doprowadziły do ujawnienia 44 spraw (rok 2011 – 39). Postawiono zarzut dokonania kradzieży 38 podejrzanym i skierowano 32 wnioski o sporządzenie aktu oskarżenia, 23 sprawców decyzją sądu tymczasowo aresztowano. Na terenie miasta wzrosła liczba stwierdzonych przypadków kradzieży cudzej rzeczy z 432 w roku 2011 do 481 w roku 2012, ustalając jednocześnie dynamikę na poziomie 111,3 %. W mieście największą grupę stanowiły kradzieże „inne”, do których należą najczęściej: w centrach handlowych, marketach, urzędach, biurach i przychodniach, z niezamkniętych pojazdów, kradzieże elementów wyposażenia zewnętrznego samochodów, kradzieże sklepowe, kradzieże elementów metalowych i inne – 380, kieszonkowe (torebek, portfeli i telefonów komórkowych) – 41, kradzieże samochodów – 35, kradzieże mieszkaniowe – 25. Podkreślić należy, iż najczęściej dochodziło do kradzieży mienia pozostawionego bez dozoru lub w czasie gdy ten dozór nie był sprawowany w dostateczny sposób.

W 2012 roku stwierdzono 229 przestępstw kradzieży z włamaniem (rok 2011 – 275), tj. o 46 mniej niż w roku 2011 ustalając dynamikę na poziomie 83,2 %. Na terenie miasta największą grupę włamań stanowiły włamania do mieszkań – 66.

Na terenie Piotrkowa Trybunalskim w 2012 r. stwierdzono 194 przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (rok 2011 – 216) tj. spadek o 22 w stosunku do roku 2011, powodując spadek poziomu dynamiki do 89,8 %.

W granicach administracyjnych miasta w 2012 roku odnotowano 83 wypadki drogowe, w wyniku których 5 osób poniosło śmierć, a 94 osoby doznały obrażeń ciała. Ponadto zgłoszone zostały 973 kolizje drogowe (łącznie z kolizjami poza drogami publicznymi).

Funkcjonariusze **Straży Miejskiej**⁶ podczas codziennej pracy spotykają się przede wszystkim z problemem alkoholizmu i nadużywania alkoholu przez osoby w różnym wieku i płci czasem połączonym z bezdomnością.

Działania Straży Miejskiej mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych mogą być prowadzone w wąskim zakresie, przede wszystkim w formie bieżącej współpracy i wymiany informacji z innymi jednostkami i instytucjami.

Przedstawione niżej dane obejmują liczbę podjętych interwencji dotyczących znajdowania się osób w stanie upojenia alkoholowego w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu (w miejscach publicznych):

Tabela 8.: *Ilość interwencji SM w sprawach naruszeń ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie od 2010r. do 2012r.*

	2010r.	2011r.	2012r.
Interwencje wobec osób w stanie upojenia alkoholowego	1129	1528	1207
Interwencje w sprawach naruszeń ustawy o wychowaniu w trzeźwości	1127	1418	1163

Na podstawie powyższych danych można zauważyć spadek interwencji w 2012r. w porównaniu z 2011r. - związanych z naruszeniami ustawy o wychowaniu w trzeźwości jak i interwencji wobec osób w stanie upojenia alkoholowego.

Z informacji uzyskanych z **Aresztu Śledczego** w Piotrkowie Trybunalskim wynika, iż w opinii osób pracujących bezpośrednio z osobami pozbawionymi wolności podstawowe problemy społeczne występujące u ich podopiecznych to: alkoholizm, narkomania, przemoc, bezdomność oraz bezrobocie. Powyższe problemy występują zarówno wśród osób z terenu Piotrkowa Trybunalskiego jak i wśród osób spoza miasta. Problemy te powodują degradację jednostek oraz przyczyniają się ich społecznemu wykluczeniu.

⁶ Informacje uzyskane ze Straży Miejskiej w Piotrkowie Tryb.

Wychodząc naprzeciw w/w problemom skazani obejmowani są specjalistycznymi oddziaływaniami i programami z zakresu: profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Organizowane są kursy i szkolenia z zakresu doskonalenia zawodowego oraz aktywnego poszukiwania pracy. Osadzonych dotkniętych bezdomnością wychowawca do spraw pomocy postpenitencjarnej informuje o najbliższych schroniskach i noclegowniach dla bezdomnych, pomaga w zakresie sporządzania i składania wniosków o przydział lokalu socjalnego. Funkcjonariusze pracujący z osadzonymi podejmują starania w celu zmniejszenia ryzyka powrotu do przestępstwa.

Przewidując zagrożenia w roku 2014 i kolejnych należy spodziewać się że do najczęstszych przestępstw będzie dochodziło w takich kategoriach jak przestępstwa przeciwko mieniu oraz przestępstwa drogowe.

KULTURA I OŚWIATA

W roku szkolnym 2012/2013 na terenie miasta funkcjonowało 13 publicznych przedszkoli samorządowych. Wychowaniem przedszkolnym objętych było 1.775 dzieci. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolach udzielana była w formie zajęć specjalistycznych, zajęć rozwijających uzdolnienia, porad, konsultacji przez zatrudnionych w tych placówkach specjalistów, tj.: psychologów, logopedów.

W Przedszkolu Samorządowym nr 24 funkcjonowały oddziały integracyjne.

W dziewięciu szkołach podstawowych funkcjonujących na terenie miasta w roku szkolnym 2012/2013 uczyło się 3.878 uczniów tworząc 167 oddziałów. Średnia liczba uczniów na oddział wynosiła 23,08.

W porównaniu z rokiem 2011/2012 liczba uczniów zmniejszyła się o 60, natomiast liczba oddziałów spadła o 1 i wynosiła 167. W Szkole Podstawowej nr 5 funkcjonowały oddziały integracyjne. Oddziały te liczyły do 20 uczniów, w tym do 5 uczniów z niepełnosprawnością: wadą słuchu, trudnościami w uczeniu się, upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, z mózgowym porażeniem dziecięcym, z niepełnosprawnością ruchową.

W roku szkolnym 2012/2013 w szkołach podstawowych powołane zostały zespoły do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, w skład których weszli

zatrudnieni specjaliści: logopeda, surdopedagog, psycholog. Prowadzone były również zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, terapia pedagogiczna i gimnastyka korekcyjna.

W roku szkolnym 2012/2013 na terenie miasta funkcjonowało 5 gimnazjów publicznych, w których uczyło się 2.077 gimnazjalistów, w 82 oddziałach.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012 liczba uczniów zmniejszyła się o 66, a liczba oddziałów o 2 tj. z 84 na 82. W Gimnazjum nr 5 funkcjonowały oddziały integracyjne oraz klasy sportowe w zakresie piłki ręcznej chłopców i dziewcząt.

Od 1 września 2012r. udzielana była uczniom gimnazjów pomoc psychologiczno-pedagogiczna przez specjalistów: psychologów, pedagogów.

W roku szkolnym 2012/2013 na terenie miasta funkcjonowało:

- 6 zespołów szkół ponadgimnazjalnych;
- 4 licea ogólnokształcące;
- 2 licea ogólnokształcące funkcjonujące w strukturze zespołów szkół ponadgimnazjalnych (w ZSP nr 1 – V LO i ZSP nr 2 – VI LO).

W zespołach szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2012/2013 (w porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012) liczba oddziałów zmniejszyła się o 2 przy niewielkim wzroście liczby uczniów - o 13. Od kilku lat obserwuje się tendencję malejącą tych wskaźników: w roku szkolnym 2006/2007 do 124 oddziałów uczęszczało 3.288 uczniów.

W liceach ogólnokształcących w roku szkolnym 2012/2013 (w porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012) liczba oddziałów zmniejszyła się o 4 a liczba uczniów zmniejszyła się o 74. Także w przypadku liceów ogólnokształcących obserwuje się tendencję malejącą tych wskaźników: w roku szkolnym 2006/2007 do 94 oddziałów uczęszczało 2.978 uczniów.

Na terenie miasta w roku szkolnym 2012/2013 funkcjonowało 68 szkół i placówek niepublicznych, do których uczęszczało 6.092 uczniów.

Ogółem w Piotrkowie Trybunalskim w uczelniach wyższych w roku akademickim 2012/2013 kształciło się 3.986 studentów. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek liczby studentów o 659 osób. Spadek liczny studentów wiąże się m.in. z likwidacją w naszym mieście Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Kupieckiej.⁷

⁷ Na podstawie *Raportu o Stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego za rok 2012*.

Według informacji uzyskanych z **Referatu Edukacji Urzędu Miasta** Piotrkowa Trybunalskiego zauważa się problemy społeczne występujące na terenie piotrkowskich szkół:

- ubóstwo, problemy ekonomiczne, bezrobocie. Znaczna część uczniów żyje w rodzinach, w których dochód na osobę nie przekracza 456 złotych lub jest w granicach tej kwoty. Często jedno z rodziców nie pracuje, zdarza się, że nie pracują oboje.
- uzależnienia: nikotynizm, alkoholizm, narkomania. Najwięcej uczniów jest uzależnionych od papierosów, sporadyczne są przypadki spożycia alkoholu przez uczniów, eksperymentowanie młodzieży ze środkami psychoaktywnymi (dotyczy głównie szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjów)
- konflikty z prawem, kradzieże. Najczęściej giną telefony, książki ale jest ich coraz mniej, rzadziej dochodzi do kradzieży pieniędzy.
- niszczenie sprzętu i wyposażenia szkoły,
- depresja, samookaleczenia, próby samobójcze – jako sygnały nieradzenia sobie ze stresem, problemami, które przytłaczają młodzież, (dotyczy głównie uczniów szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjów)
- problemy wychowawcze ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych w szkole i w domu rodzinnym, nieprzestrzeganiu panujących obyczajów, norm, wartości,
- cięższe nieletnich,
- używanie wulgaryzmów przez niektórych uczniów,
- wagary czyli problemy z realizacją obowiązku szkolnego. Absencja szkolna spowodowana wagarami wynika z wielu czynników. Duży wpływ na taki stan rzeczy ma chęć ucieczki uczniów przed konsekwencjami nieprzygotowania do zajęć, zaimponowania grupie rówieśniczej, problemy rodzinne itp.
- eurosieroctwo (pozostawienie dzieci pod opieką dziadków). U pozostawionych dzieci obserwuje się różne problemy emocjonalne, w zachowaniu i w nauce.

Szkoły realizują różne programy profilaktyczne, w których zaplanowane są działania mające na celu przeciwdziałanie i niwelowanie w/w negatywnych zjawisk i problemów społecznych. Działania te są realizowane przez wychowawców, nauczycieli i pedagogów szkolnych we współpracy z instytucjami wspierającymi pracę szkół oraz

instytucjami powołanymi do pomocy osobom wymagającym tej pomocy. Działania te były realizowane również w latach 2010 – 2012.

W celu zmniejszenia skutków ubóstwa wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji materialnej uczniów i z pomocą pedagoga szkolnego współpracują z ośrodkami pomocy rodzinie zgłaszając uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej.

W szkole działają komisje do spraw pomocy socjalnej uczniom, które rozpatrują wnioski o wyprawkę szkolną finansowaną z budżetu państwa, również wnioski o stypendia socjalne. Organizowane są spotkania z rodzicami na temat zagrożenia dopalaczami (pogadanki pedagogów szkolnych) oraz środkami psychoaktywnymi (prelekcje specjalistów terapii uzależnień). Szkoły biorą udział w programie „Bezpieczne miasto”, mającym na celu przeciwdziałanie agresji w szkole i poza nią oraz kształtowanie wrażliwości na zachowania aspołeczne.

Realizowane są w ramach godzin z wychowawcą oraz pedagogami pogadanki dotyczące agresji, reagowania na zachowania agresywne, rozwiązywania konfliktów i problemów klasowych, zagrożeń życia rodzinnego. Podejmowane są działania dotyczące profilaktyki antynikotynowej poprzez prowadzenie na terenie szkoły akcji informacyjnych, sesji plakatowych, konkursów, apeli okolicznościowych, pogaderek na temat skutków palenia papierosów w ramach akcji „Rzuć palenie razem z nami” oraz organizowane spotkania z przedstawicielem Straży Miejskiej na temat odpowiedzialności karnej wynikającej z nieprzestrzegania zakazu palenia papierosów w miejscach publicznych.

Udostępniane są uczniom i rodzicom informacje dotyczące instytucji udzielających pomocy w sytuacjach trudnych (Pomarańczowa Linia, Ośrodek leczenia Uzależnień).

W celu zapobiegania przemocy i agresji realizowane są przez szkoły: spotkania uczniów z pracownikami Policji w zakresie rozwiązywania problemów związanych z agresją i przemocą, informowani są rodzice, gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczania przemocy przez młodzież, wychowawcy klas uczą jak radzić sobie z agresją i przemocą. Szkoły znają procedurę „Niebieskiej Karty” i w razie potrzeby wdrażają ją, badają skalę problemu i poziom bezpieczeństwa w szkole w celu korygowania działań wychowawczych, uczniowie klas pierwszych uczestniczą w zajęciach integracyjnych, nauczyciele wpajają młodzieży zasady postępowania obowiązujące wszystkich ludzi, w sytuacjach konfliktowych pedagodzy szkolni i wychowawcy prowadzą mediacje między zwaśnionymi uczniami, pedagodzy szkolni

prowadzą poradnictwo indywidualne dla uczniów potrzebujących pomocy lub kierują ich do specjalistów.

W celu przeciwdziałania kradzieżom wychowawcy klas informują uczniów o zasadach postępowania w celu zabezpieczenia swojego mienia przed kradzieżą, podczas spotkań z pracownikiem Policji dzieci i młodzież dowiadują się o konsekwencjach łamania prawa, takie czyny piętnowane są poprzez ich omawianie na lekcjach wychowawczych.

Szkoły zapraszają specjalistów, by uwrażliwić, wspierać i uświadamiać rodziców jak bezcenne w procesie wychowawczym są dobre relacje z własnym dzieckiem, stawianie granic i konsekwentne egzekwowanie ustalonych zasad.

Tabela 9.: *Problemy społeczne w piotrkowskich szkołach wg Referatu Edukacji UM.*

L.p	Rodzaj problemów społecznych	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1.	Brak realizacji obowiązku szkolnego	8	7	6
2.	Przemoc w rodzinie, alkoholizm	73	69	86
3.	Bezrobocie	75	77	85
4.	Palenie papierosów	331	329	354
5.	Kolizja z prawem m.in. kradzieże	22	19	11
6.	Wulgarnie słownictwo	14	16	14
7.	Nadzór kuratora	66	64	71
8.	Problemy społeczne związane z rodziną uczniów: niewydolność rodzicielska, wychowujący się w rodzinach zastępczych, wielodzietnych, rodziny rozbite itp	305	227	384
9.	Trudności materialne rodzin	558	600	640
10.	Narkomania ew. kontakt ze środkami odurzającymi	1		1
11.	Przemoc rówieśnicza :fizyczna, psychiczna, cyberprzemoc	38	33	44
12.	Samookaleczenia, myśli samobójcze, depresje	1	4	10

13.	Picie alkoholu przez młodzież	14	12	9
14.	Problemy z odżywianiem (anoreksja)			2
15.	Demoralizacja	4	3	2
16.	Wagary	210	181	115
17.	Choroby uczniów, niepełnosprawność, orzeczenia poradni PP	174	173	171
18.	Ciąże nieletnich		1	1

Należy nadmienić, iż powyższe dane statystyczne nie obrazują w 100% problemów społecznych występujących w piotrkowskich szkołach, ponieważ nie wszystkie szkoły prowadziły statystyki w tym zakresie. Ale były i takie jednostki, które prowadziły statystyki tylko częściowo.

Miejski Ośrodek Kultury działał w oparciu o statut i kalendarz imprez. Wszystkie programowe działania, ukierunkowane były niezmiennie na promocję amatorskiego ruchu artystycznego, upowszechnianie profesjonalnego dorobku kulturalnego i prowadzenie działalności rozrywkowo – rekreacyjnej. Wszystkie te działania miały na celu wychowanie estetyczne młodego pokolenia oraz przygotowanie dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w tworzeniu kultury. Miały również za zadanie zaspokajanie potrzeb kulturalnych dorosłych mieszkańców naszego miasta.

Edukacja Muzyczna

Celem edukacji muzycznej jest przede wszystkim kształcenie umiejętności wokalnych uczestników zajęć lub umiejętności gry na poszczególnych instrumentach. Równorzędnym celem jest przygotowanie dzieci i młodzieży do świadomego, wrażliwego odbioru wartości artystycznych tkwiących w muzyce. Edukacja muzyczna w Miejskim Ośrodku Kultury realizowana jest podczas zajęć zespołów muzycznych we wszystkich kategoriach wiekowych oraz podczas indywidualnych zajęć nauki gry na instrumentach elektronicznych i gitarze.

Edukacja Taneczna

Celem edukacji tanecznej jest przede wszystkim kształcenie każdego uczestnika zajęć jako twórcy tańca i jednocześnie jako twórcy tej sztuki. Podczas pierwszych etapów kształcenia rozwijane jest ciało i jego możliwości fizyczne, później zaś także osobowość młodych tancerzy. Dodatkowym walorem zajęć tanecznych jest ich

korzystny wpływ na zdrowie uczestników tj. poprawną sylwetkę i rozładowywanie napięć psychicznych. Edukacja taneczna realizowana jest w Miejskim Ośrodku Kultury poprzez zajęcia wielu zespołów i grup tanecznych. Celem edukacji teatralnej jest zdobywanie umiejętności warsztatowych z zakresu dykcji, emisji głosu, ruchu scenicznego, animacji przedmiotu oraz wszechstronny rozwój osobowości. Zajęcia teatralne są prowadzone w kilku grupach wiekowych. Pozwala to na stosowanie różnego rodzaju ćwiczeń i odmiennych technik teatralnych, a w konsekwencji prowadzi do powstawania przedstawień dostosowanych do możliwości dzieci i młodzieży. Podczas „budowania” przedstawień jest okazja do ćwiczenia umiejętności literackich czy plastycznych. Czynne branie udziału w tworzeniu przedstawienia uczy odpowiedzialności za siebie i za grupę, a możliwość realizowania własnych pomysłów pozwala na bycie człowiekiem kreatywnym, tym samym wpływa na wzrost samooceny.

Edukacja Plastyczna

Celem edukacji plastycznej jest rozbudzenie wrażliwości estetycznej oraz kształcenie umiejętności technicznych, które pozwalają uczestnikom zajęć na twórczość amatorską. Zajęcia dostosowane są do wieku uczestników. Edukacja plastyczna w Miejskim Ośrodku Kultury realizowana jest pod kierunkiem trzech instruktorów plastyki.

Edukacja Bajeczna

MOK prowadził edukację bajeczną dla dzieci z klas I – III szkół podstawowych z cyklu „Czytam pierwsza klasa”. Podczas każdego spotkania prezentujemy dzieciom spektakl teatralny oraz lekcję teatralną, rozwijającą wyobraźnię i kształtującą poziom artystyczny odbiorców.

Miejski Ośrodek Kultury w 2012r. rozszerzył dotychczasową działalność Ośrodka Edukacji Artystycznej o nową grupę odbiorców, jaką stanowi młodzież ze szkół gimnazjalnych. W świetlicach artystycznych („Bajka”, „Przygoda”, „Puchatek”, „Uśmiech”) nadal prowadzone są bezpłatne zajęcia artystyczne dla dzieci i młodzieży oraz zajęcia terapeutyczne i resocjalizacyjne z wykorzystaniem technik pracy kulturalnej. Dodatkowo instruktorzy we współpracy z psychologiem oraz pedagogami szkolnymi typują dzieci i młodzież, w wieku 7-15 lat, do udziału w bezpłatnych popołudniowych warsztatach prowadzonych przez profesjonalistów w Ośrodku Edukacji Artystycznej, gdzie w godzinach popołudniowych odbywają się również

bezpłatne warsztaty artystyczne dla dorosłych kategoria wiekowa 50+.

Podstawowymi celami OEA w stosunku do seniorów są m.in.:

- rozbudzenie potrzeb kulturalno – edukacyjnych seniorów zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na wiek;
- aktywizacja seniorów;
- zwiększenie roli kultury jako sposobu przeciwdziałania izolacji społecznej seniorów;

Z informacji Miejskiego Ośrodka Kultury w Piotrkowie Trybunalskim wynika, iż po rozpoznaniu sytuacji dzieci uczęszczających na zajęcia w OEA i świetlicach artystycznych należy stwierdzić, że najczęstszymi problemami dzieci w naszym mieście są: alkoholizm rodziców, trudna sytuacja materialna, samotne rodzicielstwo, zaniedbania wychowawcze rodziców. Problemy rodzinne w bardzo wyraźny sposób wpływają na funkcjonowanie dzieci. Dzieci te bowiem wykazują trudności w przestrzeganiu zasad i norm, wykazują objawy zaburzeń zachowania i nieprzystosowania społecznego, zaburzeń emocjonalnych oraz trudności szkolne. Większość dzieci, uczestników zajęć, wychowuje się w rodzinach dysfunkcyjnych.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Próchnika w 2012 roku zarejestrowała w wypożyczalniach 18.344 czytelników, którzy odwiedzili je 135.620 razy i dokonali 402.384 wypożyczeń. W roku 2012 we wszystkich wypożyczalniach MBP zarejestrowano 18.344 czytelników. W tej liczbie znalazło się 1.756 czytelników nowozapisanych. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego liczba osób korzystających z wypożyczalni MBP zmniejszyła się o 1.413 czytelników.

Wśród czytelników MBP w 2012 roku największą grupę stanowiły osoby w wieku 25-44 lata (32%) oraz 20-24 lata (18,9%). Natomiast najmniejszą grupą wśród czytelników zarejestrowanych w wypożyczalniach stanowiły osoby powyżej 60 roku życia.⁸

Towarzystwo Przyjaciół Miasta Piotrkowa Trybunalskiego prowadzi działalność na terenie miasta od 1964 roku. Swoje zadania realizuje m.in. poprzez wspieranie i współpracę ze szkolnymi kołami TPMP, współdziałanie z innymi stowarzyszeniami,

⁸ Na podstawie *Raportu o Stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego za rok 2012*.

samorządem i instytucjami w zakresie obchodów uroczystości rocznicowych, lokalnych i regionalnych oraz wspieranie lokalnej twórczości artystycznej.

Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku⁹ w Piotrkowie Trybunalskim od chwili powstania w 2006 roku angażuje swoich słuchaczy do różnorodnych form aktywności fizycznej i intelektualnej adekwatnie do wieku, promuje i popiera aktywne formy spędzania wolnego czasu oraz propaguje wiedzę, kulturę, zdrowie i dobre obyczaje. Słuchaczem Stowarzyszenia UTW w Piotrkowie Trybunalskim może być starsza osoba, która pragnie pogłębiać wiedzę i przejawia chęć dalszego rozwoju własnej osoby. Słuchacz może wybrać dowolną ilość przedmiotów, w których pragnie uczestniczyć. W roku akademickim 2012/2013 SUTW zrzeszał 251 członków. Kobiety stanowiły 90% wszystkich słuchaczy.

Z obserwacji czynionych przez członków **Stowarzyszenie Przyjaciół „MAM SĄSIADA”¹⁰** stwierdza się, iż do najważniejszych problemów społecznych w naszym mieście należą:

- wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych. Wielu ludzi w naszym mieście żyje samotnie, bez wsparcia osób bliskich, przyjaciół a nawet sąsiadów. Izolują się, obawiają się kontaktu z innymi osobami, również z najbliższymi. Przyczyny samotności są różne: szybko postępująca technologia w tym skomplikowane technologie informatyczne - za tymi nowościami nie podążają ludzie starsi, niepełnosprawni i biedni; trudności intelektualne i psychiczne; niepewność, lęk, niskie poczucie wartości i godności, brak możliwości przemieszczania się i dotarcia w różne miejsca; bardzo często przyczyną osamotnienia i poczucia wykluczenia jest migracja najbliższych.
- brak perspektyw zawodowych młodych ludzi, którzy po ukończonej szkole (nie zawsze związanej z zainteresowaniami, przy niezbyt dużym wyborze kierunków kształcenia, często niezgodnych z zainteresowaniami oraz potrzebami rynku pracy) nie mają zajęcia. Często dostrzec można przemieszczających się bez celu po ulicach naszego miasta, często zakłócających spokój i ciszę nocną, tylko dlatego, że nie mają sprecyzowanych celów życiowych i nie znają swoich możliwości.
- alkoholizm i przemoc w rodzinie.

⁹ Na podstawie informacji uzyskanych z UTW.

¹⁰ Na podstawie informacji uzyskanych ze Stowarzyszenia Przyjaciół „Mam Sąsiada”.

- wykroczenia drogowe - niestety dotyczy to także rowerzystów, nie stosujących się do przepisów ruchu drogowego, którzy wjeżdżają na chodniki lub bardzo niegrzecznie zachowują się wobec ludzi znajdujących się na ścieżkach rowerowych (najczęściej wobec osób starszych, które z racji kłopotów w poruszaniu się nie zawsze są w stanie kontrolować, po jakiej drodze się poruszają). Dodać należy, że kierowcy samochodów powinni odpowiednio reagować na osoby starsze.
- brak umiejętności radzenia sobie w różnych trudnych sytuacjach życiowych przez osoby z dysfunkcjami intelektualnymi, psychicznymi, lub takimi, które popadły w kłopoty życiowe i znalazły się w sytuacji, z której nie widzą wyjścia. Czasami wystarczy tylko słowo i zainteresowanie, by osoby te, znowu zaczęły walczyć o siebie i swoje życie.
- starzenie się społeczności piotrkowskiej i związane z nim zagrożenia wynikające z natarczywości niektórych grup społecznych – np. handlowców i akwizytorów. Osoby starsze często nie rozumieją komunikatów, którymi posługują się handlowcy, nie potrafią dostrzec oszustwa bądź nie wiedzą, że w danej chwili ktoś manipuluje nimi chcąc uzyskać korzyść dla siebie. Powoduje to, zaciąganie niepotrzebnych kredytów lub dokonywanie niekontrolowanych zakupów na spotkaniach handlowych w zamian za niewielki poczęstunek lub chwilę spędzoną wśród innych osób, inne wyłudzenia np. na wnuczka. Nie znając sąsiadów, nie mogą liczyć na ich pomoc w przypadku choroby czy nagłego osłabienia.

Stowarzyszenie Przyjaciół „MAM SĄSIADA” zgodnie ze swoim statutem podejmuje działania zmierzające do łagodzenia w/w problemów. Wykorzystuje do tego własne zdolności, predyspozycje oraz umiejętności, a także wiedzę, kompetencje, kwalifikacje którą posiadają wszyscy członkowie stowarzyszenia. Działania realizowane są w siedzibie mieszczącej się przy ul. Krasickiego 3 w Piotrkowie Trybunalskim oraz na terenie innych piotrkowskich instytucji, z którymi współpracuje Stowarzyszenie. Uzależnione jest to przede wszystkim od formy wykonywanego działania. Na przestrzeni ostatnich 2 lat Stowarzyszenie podejmowało inicjatywy związane z integracją mieszkańców i zapobieganiem wykluczeniu społecznemu, głównie na rzecz dzieci, młodzieży, dorosłych oraz ludzi starszych (nie zawsze członków stowarzyszenia) do których zaliczyć można następujące działania:

w roku 2012r

- prowadzenie różnych zajęć warsztatowych dla członków stowarzyszenia i nie tylko – tworząc różne dzieła rękodzielnicze.
- wizyta w Domu Dziecka w Sulejowie w związku z Dniem Dziecka i spotkaniem byłych wychowanków domu dziecka. Poznano problemy dzieci i osób, które opuściły placówkę w różnym czasie.
- na Jarmarku Trybunalskim prezentowano ideę działalności organizacji oraz przedstawiano twórczość członków stowarzyszenia.
- we współpracy z Piotrkowskim Stowarzyszeniem AIKIDO AIKIKAI organizowano Mikołajki dla dzieci.
- zorganizowano Wigilię dla członków stowarzyszenia,

SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA

Ośrodek Sportu i Rekreacji jest samorządową jednostką budżetową, powołaną celem organizowania działalności w dziedzinie sportu i rekreacji oraz utrzymania i tworzenia odpowiednich warunków materialno – technicznych dla jej rozwoju. Głównym celem statutowym OSiR jest popularyzacja walorów rekreacji ruchowej oraz stwarzanie warunków do aktywnego uczestnictwa mieszkańców miasta w masowej kulturze fizycznej. Zadania realizowane są poprzez organizację imprez sportowo-rekreacyjnych, prowadzenie zajęć rekreacyjnych w stałych zespołach rekreacyjnych oraz udostępnianie bazy sportowej. Ośrodek swą działalnością obejmuje miasto Piotrków Trybunalski. W 2012 roku OSiR był organizatorem lub współorganizatorem 102 imprez z udziałem około 14.300 osób, które uczestniczyły w różnych formach aktywności ruchowej m.in.: turnieje, imprezy sportowe, festyny. Poza imprezami sportowo-rekreacyjnymi oferta programowa OSiR to również rozgrywki i zajęcia w stałych zespołach sportowo-rekreacyjnych. W 2012 roku z zajęć rekreacyjnych dla kobiet (w tym z siłowni damskiej) skorzystało łącznie ok. 14.100 kobiet. Zajęcia te prowadzone są przez uprawnione instruktorki OSiR, a uczestniczy w nich młodzież w wieku gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym, studentki i kobiety w wieku do 55 lat. Kontynuowano również współpracę z Uniwersytetem III Wieku

działającym przy Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym Filii w Piotrkowie Trybunalskim, polegającą na prowadzeniu zajęć rekreacyjnych pod nazwą „Aktywny senior” z pilatesu dla kobiet z w/w Uniwersytetu. Zajęcia te odbywały się dwa razy w tygodniu po godzinie, a skorzystało z nich łącznie 840 kobiet w wieku 55-80 lat. Około 3.700 dzieci wzięło udział w 13 festynach rodzinnych sportowo-rekreacyjnych w ramach „Kampanii społecznej na rzecz rodziny”, które odbywały się w każdy czwartek w okresie wakacji. W programie znalazły się m.in. dmuchane zabawki (zjeżdżalnia, tor przeszkód, ścianka wspinaczkowa, bramka, drabinka kolorado, trampolina i ringo) oraz gry i zabawy z nagrodami, konkursy plastyczne, taneczne, sprawnościowe i zręcznościowe, śpiewy oraz malowanie twarzy. Były też konkursy dla rodziców. Nie zabrakło prezentów i słodyczy. Natomiast w niedzielę 2 września w Amfiteatrze Miejskim odbył się festyn podsumowujący i kończący letnią akcję. OSiR wraz z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dniu 7 października 2012r. byli współorganizatorami „Światowego Dnia Serca”. OSiR bierze udział w programie zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli w ramach akcji „Bezpieczne Miasto”. W projekcie tym realizowany jest program powszechnej nauki pływania dla dzieci w wieku przedszkolnym i klas I – III szkół podstawowych. Ponadto w latach 2011 – 2013 sukcesywnie wzrasta ilość osób biorących udział w rajdach Nordic Walking, wycieczkach rowerowych i innych.¹¹

Piotrkowski oddział PTTK

W 74 imprezach turystyki kwalifikowanej organizowanych przez oddział i jego ogniwa uczestniczyło 2814 osób. Piotrkowski Oddział PTTK skupia 233 członków z opłaconą składką, którzy działają w kołach i klubach: terenowym, przewodnickim, motocyklistów „Quo Vadis”, motorowców „Energetyk” w Bełchatowie, pletwonurków, młodzieżowym, pieszym, szkolnym oraz Przedborskim Klubie Turystycznym.

W Oddziale działa 51 przewodników turystyki kwalifikowanej i przewodników. W roku 2012 przyznano uczestnikom imprez 90 odznak turystycznych i krajoznawczych. Piotrkowski Oddział PTTK prowadzi Centrum Informacji Turystycznej, które prowadzi sprzedaż materiałów krajoznawczych, uczestniczy w imprezach promocyjnych miasta, świadczy usługi w zakresie szeroko pojętej informacji turystycznej o bazie noclegowej, obiektach turystycznych i możliwościach organizacji wypoczynku

¹¹ Na podstawie informacji uzyskanych z OSiR.

mieszkańców na terenie całego kraju. Oddział prowadził działalność w zakresie usług turystycznych i obsługi przewodnickiej. W 2012 roku obsłużono 3.052 uczestników turystyki powszechnej.

Celem imprez jest upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki, propagowanie zdrowego stylu życia, postaw ekologicznych, a także zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.

Poczynione obserwacje przez PTTK wskazują na problemy związane z ubóstwem, bezrobociem, alkoholem, narkotykami, przemocą, wandalizmem oraz nieprzystosowaniem społecznym. Zjawiska te dotyczą zarówno dorosłych, jak również dzieci i młodzieży.¹²

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Kluczowym elementem przeciwdziałania bezrobociu jest przywrócenie aktywności osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy oraz pozostających poza zatrudnieniem.

Priorytetem stawianym przez Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Trybunalskim jest podjęcie działań i przedsięwzięć, które przyczynią się do nabywania umiejętności praktycznych i zdobycia doświadczenia zawodowego przez osoby szczególnie wymagające wsparcia. Najważniejsze grupy wymagające wsparcia to:

- Osoby młode, którym należy ułatwić wejście na rynek pracy, aby skrócić czas poszukiwania zatrudnienia;
- Osoby bierne zawodowo, którym należy pomóc poprzez dostosowanie ich cech kwalifikacyjno – zawodowych do szybko zmieniającego się zapotrzebowania na pracę;
- Osoby powyżej 50 roku życia, którym należy pomóc w powrocie na rynek pracy, poprzez zwiększenie zdolności do podjęcia i utrzymania zatrudnienia;
- Osoby zwalniane z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracownicy objęci zwolnieniami monitorowanymi.

¹² Według informacji uzyskanych z PTTK.

Wśród form aktywizacji, z których mogą skorzystać klienci piotrkowskiego urzędu pracy, poza działaniami bezinwestycyjnymi, wyróżniamy staże, roboty publiczne, dotacje czyli jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne i szkolenia.

Tabela 10.: Aktywizacja osób bezrobotnych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego w poszczególnych formach w latach 2010-2012

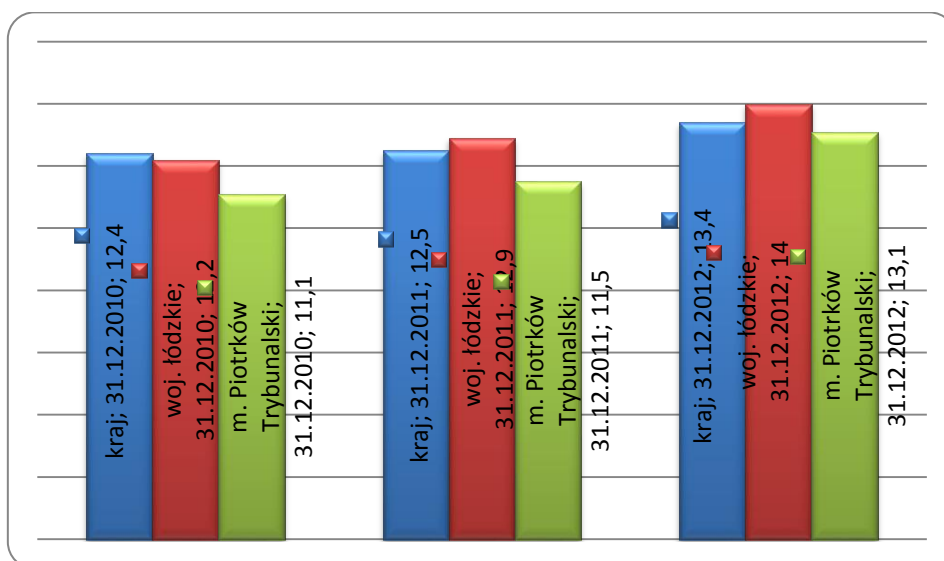
Lp.	Forma aktywizacji	2010	2011	2012
1.	Podjęcie działalności gospodarczej	200	83	113
2.	Podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	149	85	62
3.	Staże	743	280	481
4.	Rozpoczęcie przygotowania zawodowego dorosłych	0	0	0
5.	Roboty publiczne	58	27	38
6.	Prace interwencyjne	58	44	44
7.	Szkolenia	591	181	272
8.	Prace społecznie użyteczne	0	0	0

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim

Spadek liczby osób bezrobotnych objętych wsparciem wynikał z niższego poziomu w roku 2012 r. w stosunku do 2010 r., środków publicznych (Fundusz Pracy i Europejski Fundusz Społeczny) przeznaczonych na działania aktywizacyjne.

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo. Miasto Piotrków Trybunalski charakteryzuje się niższą w stosunku do województwa łódzkiego i kraju stopą bezrobocia. Układ danych na przestrzeni lat 2010-2012 obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2.: Stopa bezrobocia w mieście, województwie i kraju w latach 2010-2012.

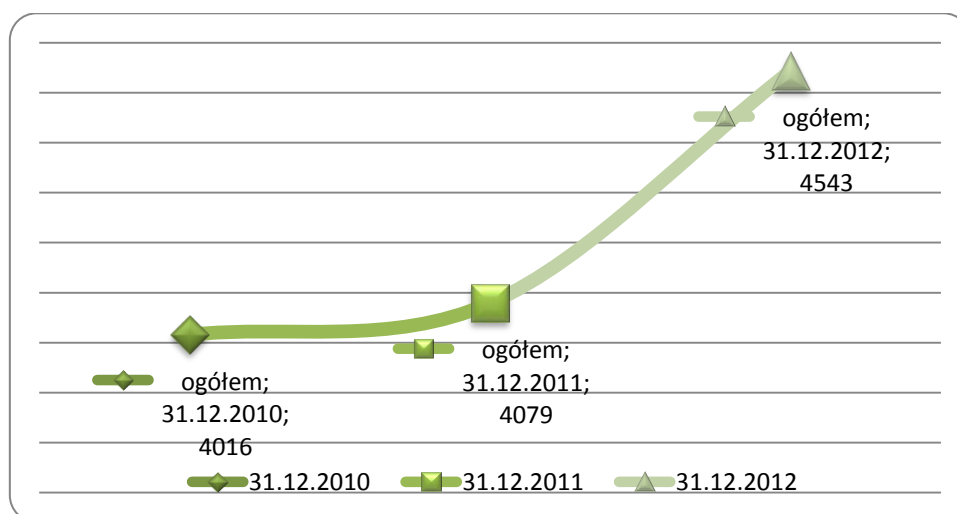

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan na koniec grudnia 2010 -2012 r.)

Analizując powyższy wykres należy stwierdzić, iż na przestrzeni omawianego okresu obserwujemy tendencję wzrostową.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piotrkowie Trybunalskim, z terenu miasta Piotrków Trybunalski, na dzień 31 grudnia, kolejno w latach 2010-2012 kształtowała się na następującym poziomie: 4.016 osób, 4.079 osób, 4.543 osoby. Liczbę bezrobotnych w mieście Piotrkowie Trybunalskim, w rozbiu na poszczególne lata, ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3.: Liczba bezrobotnych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego zarejestrowanych w latach 2010-2012.

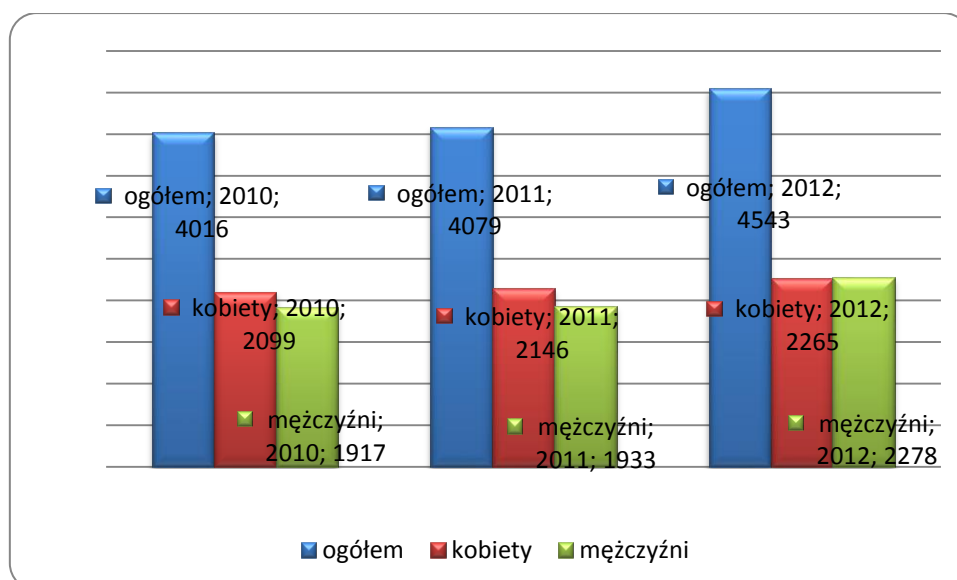

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPIPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim

Prezentowane dane świadczą o systematycznym wzroście bezrobocia na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego. Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne zwiększyła się o 13,12% w stosunku do roku 2010.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim, wśród grupy osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych latach, większą liczebnie grupę stanowią kobiety. Wyjątek obserwujemy w 2012 roku kiedy to mężczyźni charakteryzowali się większym udziałem.

Wykres 4.: Liczba kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne w latach 2010-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim

Z powyższych danych wynika, że udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych stanowi w latach 2010-2011 ponad połowę ogółu: odpowiednio 52,26% i 52,61%, natomiast w 2012 r. - 49,86%.

Bardzo ważne dla oceny stopnia zagrożenia wykluczeniem społecznym jest struktura bezrobocia w zależności od wieku osób, ich wykształcenia, stażu pracy czy też czasu pozostawania bez pracy. Poniższe tabele określają liczebność tych grup bezrobotnych.

Tabela 11.: *Struktura bezrobotnych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg czasu pozostawania bez pracy - stan na dzień 31 grudnia 2010, 2011 i 2012 roku.*

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Bezrobotni zarejestrowani (stan na dzień)					
	31.12.2010		31.12.2011		31.12.2012	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
do 1	410	185	304	132	398	164
1-3	856	439	768	376	795	371
3-6	719	402	767	407	811	395
6-12	929	477	862	457	970	494
12-24	680	364	830	465	838	434
pow. 24	422	232	548	309	731	407
Ogółem	4016	2099	4079	2146	4543	2265

Źródło: Załącznik 1 do sprawozdania MPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg stanu na koniec IV kwartału 2010 r., 2011 r. i 2012 r.

Tabela 12.: *Struktura bezrobotnych zarejestrowanych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg wieku – stan na dzień 31 grudnia 2010, 2011 i 2012 roku.*

Wiek	Bezrobotni zarejestrowani (stan na dzień)					
	31.12.2010		31.12.2011		31.12.2012	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
18-24	633	355	671	380	696	354
25-34	1202	706	1213	721	1367	777
35-44	790	412	785	394	948	457
45-54	894	466	890	464	895	430
55-59	412	160	426	187	500	247
60-64 lata	85	0	94	0	137	0
Ogółem	4016	2099	4079	2146	4543	2265

Źródło: Załącznik 1 do sprawozdania MPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg stanu na koniec IV kwartału 2010 r., 2011 r. i 2012 r.

Tabela 13.: *Struktura bezrobotnych zarejestrowanych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg wykształcenia – stan na dzień 31 grudnia 2010, 2011 i 2012 roku*

Wykształcenie	Bezrobotni zarejestrowani (stan na dzień)					
	31.12.2010		31.12.2011		31.12.2012	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
wyższe	485	334	575	416	624	423
policealne i średnie zawodowe	817	445	824	453	952	507
średnie ogólnokształcące	514	347	503	331	561	346
zasadnicze zawodowe	869	337	847	311	937	329
gimnazjalne i poniżej	1331	636	1330	635	1469	660
Ogółem	4016	2099	4079	2146	4543	2265

Źródło: Załącznik 1 do sprawozdania MPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg stanu na koniec IV kwartału 2010 r., 2011 r. i 2012 r.

Tabela 14.: *Struktura bezrobotnych zarejestrowanych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg stażu pracy – stan na dzień 31 grudnia 2010, 2011 i 2012 roku*

Staż pracy ogółem	Bezrobotni zarejestrowani (stan na dzień)					
	31.12.2010		31.12.2011		31.12.2012	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
do 1 roku	637	384	691	427	723	416
1-5	936	475	946	505	1080	558
5-10	608	306	638	290	708	316
10-20	732	384	686	363	774	372
20-30	468	215	484	222	523	233
30 lat i więcej	177	51	181	68	250	99
bez stażu	458	284	453	271	485	271
Ogółem	4016	2099	4079	2146	4543	2265

Źródło: Załącznik 1 do sprawozdania MPiPS-01 Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wg stanu na koniec IV kwartału 2010 r., 2011 r. i 2012 r.

Z powyższych tabel wyraźnie wynika, iż:

1. Niekorzystną cechą struktury bezrobocia jest długi okres oczekiwania na pracę przez osobę bezrobotną od chwili zarejestrowania – w latach 2010-2012 bezrobotni pozostający bez pracy od 6 do 12 miesięcy stanowili najliczniejszą grupę – średnio ok. 21%.
2. Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych w latach 2010-2012 stanowią osoby młode w wieku 25 – 34 lata (ok. 30% ogółu bezrobotnych). Najmniej liczną grupę w tym okresie stanowili bezrobotni w wieku 60 i więcej lat.
3. Wg stanu na koniec grudnia 2010-2012 najwięcej bezrobotnych osób posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej /2010r. – 33,14%; 2011r. – 32,61%; 2012r. – 32,34%/. Najmniej liczną grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem wyższym /2010 r./ oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym /2011-2012 r./.
4. W strukturze bezrobotnych, wg stażu pracy, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z udokumentowanym stażem zawodowym od 1 do 5 lat, najmniejszą natomiast osoby o bardzo długim stażu pracy wynoszącym 30 i więcej lat.

Tabela 15.: *Struktura bezrobotnych mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piotrkowie Trybunalskim ze względu na wiek, z uwzględnieniem długotrwale bezrobotnych oraz osób niepełnosprawnych (stan na koniec roku)- wybrane kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy*

Rok	Ogółem	Do 25 r. ż.	Powyżej 50 r. ż	Długotrwale bezrobotne	Niepełnosprawni
2010	4016	633	1024	1832	440
2011	4079	671	1041	2024	418
2012	4543	696	1128	2271	491

W perspektywie średniookresowej, w celu przeciwdziałania problemom społecznym, należy planować m.in. działania nakierowane na skuteczną edukację, świadczenie pracy, rozwój przedsiębiorczości, stałe doskonalenie kompetencji i kwalifikacji.

Niezależnie od powyższego, ograniczenie bierności zawodowej oraz bezrobocia są warunkami niezbędnymi dla poprawy jakości życia, które można osiągnąć poprzez:

- aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych, w szczególności wykorzystując dostępne usługi i instrumenty rynku pracy;
- promocję zatrudnienia pracowników po 50 roku życia;
- zwiększenie możliwości zatrudnienia kobiet, w tym m.in. przez stosowanie elastycznych rozwiązań w zakresie czasu pracy oraz telepracy;
- aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
- dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, w tym m.in. poprzez rozwinięcie systemu praktyk zawodowych i staży, w celu niwelowania bezrobocia wśród ludzi młodych, absolwentów wszystkich typów szkół;
- rozwój przedsiębiorczości, poprzez skierowanie znaczącego strumienia środków publicznych na wspieranie samozatrudnienia.

SYTUACJA OSÓB NAJUBOŻSZYCH W PIOTRKOWIE TRYB.

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE

Na terenie miasta funkcjonują następujące placówki opiekuńczo – wychowawcze:

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Al. 3-go Maja 28/34

Ośrodek działa na rzecz dzieci specjalnej troski, upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i głębokim w wieku od 7 do 21 lat. W skład ośrodka wchodzi:

– Szkoła Podstawowa nr 17 dla dzieci upośledzonych w stopniu lekkim oraz Szkoła Podstawowa nr 1 – tzw. „Szkoła Życia” dla dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim. W szkole funkcjonowało 10 oddziałów z 75 uczniami.

– Gimnazjum nr 6 liczyło 42 uczniów uczących się w 5 oddziałach.

– Szkoła Przesposabiająca do Pracy o 3 – letnim okresie kształcenia, przesposabiająca do pracy dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Szkoła liczyła 5 oddziałów z liczbą uczniów 33.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, ul. Dmowskiego 47

Jej podstawowym zadaniem jest:

– wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej.

– profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,

– terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych,

– prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,

– wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny i szkoły.

Poradnia wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i o potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci niewidomych i słabowidzących, dzieci niesłyszących i słabo słyszących oraz dzieci z autyzmem zamieszkałych na terenie powiatów: piotrkowskiego, opoczyńskiego, radomszczańskiego, bełchatowskiego i tomaszowskiego. Poradnia w 2012r. wydała 115 orzeczeń dla dzieci spoza terenu miasta Piotrkowa Trybunalskiego.

Bursa szkolna, ul. Broniewskiego 16

W roku szkolnym 2011/2012 do Bursy Szkolnej zakwalifikowano 51 wychowanków. Bursa Szkolna, wchodząca w skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych i Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych nr 3 jest międzyszkolną, koedukacyjną placówką opiekuńczo – wychowawczą przeznaczoną dla młodzieży kształcącej się poza miejscem stałego miejsca zamieszkania, uczęszczającej do szkół ponadgimnazjalnych na terenie miasta. W okresie pobytu w bursie wychowankom zapewnia się pełen zakres potrzeb opiekuńczo – wychowawczych poprzez zapewnienie:

- odpłatnego całodziennego wyżywienia
- sanitarno – higienicznych warunków zakwaterowania i odpowiednich warunków do nauki
- możliwości rozwijania uzdolnień i zainteresowań.

Dom Dziecka, ul. Wysoka 24/26

Dom Dziecka jest placówką opiekuńczo - wychowawczą typu socjalizacyjnego realizującą zadania z zakresu systemu pieczy zastępczej. Dom Dziecka zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowywania przez rodziców, w szczególności :

- zaspokaja niezbędne potrzeby dziecka, w tym emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne, religijne;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia dziecku korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- przygotowuje dziecko do samodzielnego i odpowiedzialnego życia oraz pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki.

W ramach interwencji zadaniem Domu Dziecka jest doraźna opieka nad dziećmi w czasie trwania sytuacji kryzysowych wymagających natychmiastowego zapewnienia dzieciom opieki. Dom Dziecka posiada 30 miejsc, w tym 24 miejsca

socjalizacyjne i 6 miejsc interwencyjnych. Placówka swoją opieką obejmuje dzieci od wieku noworodkowego do wieku wczesnoszkolnego, nie dłużej jednak niż do 10-go roku życia. W roku 2012 w placówce przebywało 62 dzieci. Do dnia 31.12.2012 przyjęto 25 dzieci (w tym 10 dzieci umieszczono w wyniku interwencji pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej i kuratorów). 29 dzieci opuściło placówkę w tym:

- do rodzin biologicznych 8 dzieci;
- do rodzin adopcyjnych 12 dzieci;
- do rodzin zastępczych 9 dzieci.

Na dzień 31.12.2012 w Domu Dziecka przebywało 33 dzieci.

Do Domu Dziecka trafiały dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w zdecydowanej większości nadużywających alkohol, gdzie występowała przemoc domowa, ubóstwo, niezaradność życiowa i opiekuńczo - wychowawcza, a także zaburzenia psychiczne. Z chwilą przyjęcia dziecka do placówki, po rozpoznaniu sytuacji rodzinnej i potrzeb dzieci, rodzice zobowiązani byli do podjęcia określonych działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Pracownik socjalny, psycholog, pedagog przeprowadzali indywidualne rozmowy z rodzicami dzieci zarówno na terenie placówki jak i również w miejscach zamieszkania. Rozmowy te miały na celu zmotywowanie rodziców do zachowania abstynencji i podjęcia terapii. W 2012 r. 5 rodziców podjęło 6-tygodniową terapię w ośrodkach leczenia uzależnień w terminach ustalonych przez pracownika socjalnego. Na terenie placówki zorganizowane zostało spotkanie dla rodziców wychowanków z osobami, które odbyły terapię leczenia uzależnień w warunkach stacjonarnych. Ponadto na terenie Domu Dziecka zorganizowano 9 spotkań grupowych z rodzicami, które miały na celu poszerzenie świadomości opiekuńczej i wychowawczej wobec dzieci. Na terenie Domu Dziecka odbyły się także spotkania z rodzicami podopiecznych, w których uczestniczyli dyrektor, pracownik socjalny, psycholog i pedagog, który pracował indywidualnie z 9 rodzinami. Rozmowy z rodzinami miały na celu poszerzenie świadomości opiekuńczej i wychowawczej wobec dzieci, unaocznienie rodzicom problemu alkoholizmu i jego wpływu na rodzinę. Podejmowano także działania zmierzające do zaktywizowania zawodowego rodziców. Przekazywane były informacje o ofertach szkoleniowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie oraz ofertach zatrudnienia. Dla rodziców wychowanków z terenu Piotrkowa wydawane były karty aktywności zawodowej. Dom Dziecka pełniąc funkcję

socjalizacyjną zapewniał wszystkim dzieciom całodobową opiekę i wychowanie zaspokajając potrzeby życiowe zgodnie z ustalonymi standardami usług opiekuńczych, wychowawczych a także zapewniał kształcenie i wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych. Na dzień 31.12.2012 obowiązkiem szkolnym objętych było 8 dzieci:

- do klasy "0" uczęszczało 2 dzieci;
- do klasy "1" uczęszczało 2 dzieci;
- do klasy "2" uczęszczało 3 dzieci;
- do klasy "3" uczęszczało 1 dziecko;

Wszystkie dzieci uczęszczały do Szkoły Podstawowej Nr 3. Ponadto dzieci zapewnioną miały opiekę medyczną.

Dom Dziecka w swojej działalności spotyka się z problemami sieroctwa społecznego, którego przyczyną jest szeroko pojęta dysfunkcja środowisk rodzinnych. Z informacji uzyskanych z Domu Dziecka wynika, iż głównymi problemami występującymi w środowiskach rodzinnych podopiecznych są:

- **alkoholizm** – jest z pewnością najbardziej dominującym zjawiskiem. Powoduje on w skrajnych przypadkach całkowitą dezorganizację życia rodzinnego, generując przemoc w rodzinie, awantury domowe i zaniechanie podstawowych obowiązków rodzicielskich wobec dzieci,
- **ubóstwo społeczne** - wynikające i wiążące się bezpośrednio z utratą posiadanej pracy, niskim poziomem wykształcenia, które uniemożliwia jej zdobycie, jak również z ogólnie dość dużym bezrobociem na terenie naszego miasta,
- **niezaradność życiowa** - brak predyspozycji osobowych i umiejętności społecznych powoduje nieumiejętne zaspokajanie potrzeb rodziny i wycofanie się na margines życia społecznego. Ze wskazanym powyżej problemem wiąże się genetycznie uwarunkowany niski poziom intelektualny oraz choroby przewlekłe, w tym choroby psychiczne. Osoby dotknięte tym problemem niejednokrotnie nie chcą lub nie potrafią skorzystać z pomocy oferowanej przez instytucje i służby.

Zaznaczyć należy, iż rzadko się zdarza, aby w takiej rodzinie występował jeden ze wskazanych powyżej problemów. Granice pomiędzy problemami są nieostre, często jeden wynika z drugiego lub występuje ich wielość.

- **prostytucja** - to poważny problem społeczny, który występował w środowiskach rodzinnych podopiecznych DD. Często prostytutka powiązana była z innymi zjawiskami patologicznymi takimi jak z przestępczością i z nadużywaniem alkoholu i narkotyków. Matki dzieci w ten sposób stale lub dorywczo zaspokajały potrzeby seksualne przygodnych partnerów w zamian za korzyści materialne,
- **przestępczość** - to kolejne patologiczne zjawisko społeczne, która stanowi zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodzin. Rodzice wychowanków DD za popełnione przestępstwa odbywali karę pozbawienia wolności w Zakładach Karnych – od kilku tygodni, do nawet kilku lat. Należy zauważyć, że wiele problemów pojawia się w momencie opuszczenia zakładu karnego – brak pracy, często też brak mieszkania.

Dane statystyczne dotyczące problemów społecznych w Piotrkowie Trybunalskim (z podziałem na rodzaj i natężenie problemu) na przestrzeni 3 ostatnich lat z podziałem na poszczególne lata- 2010, 2011,2012/ wg. przyczyn umieszczenia dzieci w placówce- dotyczy dzieci z Miasta Piotrkowa Tryb. przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16.: *Problemy społeczne w Piotrkowie Trybunalskim wg. przyczyn umieszczenia dzieci z Miasta Piotrkowa Tryb w Domu Dziecka.*

	2010	2011	2012
alkoholizm	7	15	5
przemoc	0	0	2
ubóstwo	0	2	1
prostytucja	0	1	0
długotrwała choroba rodzica	2	1	0
niezaradność	1	5	1
pobyt rodzica w zakładzie karnym	1	1	0
niepełnoletność matki	0	1	0
„Okno życia”	2	0	0

Pogotowie Opiekuńcze, ul. Wojska Polskiego 75

Pogotowie Opiekuńcze to koedukacyjna, wielofunkcyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza, która prowadzi swą działalność w ciągu całego roku kalendarzowego. Placówka dysponuje 30 miejscami w budynku przy ul. Wojska Polskiego 75 i 7 miejscami w mieszkaniu usamodzielnienia w Al. 3 Maja 9. Pogotowie sprawuje opiekę nad dziećmi w wieku od 10 lat. Możliwy jest również pobyt dzieci od 3 roku życia, jeżeli zostały one skierowane ze starszym rodzeństwem.

Jako placówka wielofunkcyjna Pogotowie pełni następujące funkcje :

- **interwencyjną** - zapewnia dziecku natychmiastowe przyjęcie w sytuacji kryzysowej oraz opiekę całodobową, której celem jest opracowanie diagnozy psychologiczno-pedagogicznej oraz diagnozy jego sytuacji rodzinnej, stanu zdrowia, z uwzględnieniem wskazań wychowawczych i edukacyjnych (pobyt w tej formie opieki trwa do czasu powrotu do rodziny naturalnej, zastępczej lub umieszczenia w socjalizacji);
- **socjalizacyjną** – zapewnia dziecku całkowitą opiekę i wychowanie oraz zaspakajanie jego indywidualnych potrzeb bytowych, rozwojowych, w tym emocjonalnych, społecznych i religijnych (pobyt w tej formie opieki trwa do czasu osiągnięcia przez wychowanka pełnoletniości i usamodzielnienia się);
- **konsultacyjno – wspierającą** - zapewnia dzieciom i rodzicom wsparcie i poradnictwo psychologiczno – pedagogiczne oraz dostęp do innych specjalistów, a także informacji o instytucjach zajmujących się statutowo pomocą dziecku i rodzinie; w ramach tej funkcji dodatkowo w Pogotowiu działa Punkt Konsultacyjny „ Pomarańczowa Linia”. W 2012 roku opiekę całodobową sprawowano nad 48 podopiecznymi. Działalność opiekuńczo - wychowawcza prowadzona była w trzech koedukacyjnych, różnowiekowych grupach wychowawczych i jednej grupie dziewcząt w mieszkaniu usamodzielnienia. Równoległe z pracą grupową, realizowano indywidualne plany pracy z dzieckiem i rodziną opracowane i modyfikowane dla każdego wychowanka przebywającego w placówce. W ramach działalności podstawowej zaspokajano życiowe potrzeby podopiecznych takie jak wyżywienie, zaopatrzenie w odzież i obuwie, leki, podręczniki i przybory szkolne, środki higieny i artykuły chemiczne. Wychowankom zapewniono również realizację obowiązku nauki, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, zajęcia edukacyjno – profilaktyczne,

zajęcia opiekuńcze, zajęcia wychowawcze, zorganizowane formy wypoczynku wakacyjnego, podstawową opiekę lekarską i specjalistyczną.

Świetlica Socjoterapeutyczna „Bartek”

I. Liczba dzieci korzystających z usług placówki – 130 stałych wychowanków oraz 80 rodzin wychowanków.

II. Formy pomocy: terapia pedagogiczna, socjoterapia, pomoc logopedyczna, terapia psychologiczna, pomoc dydaktyczna, praca socjalna z rodziną, konsultacje pedagogiczne i psychologiczne dla rodzin, dożywianie i pomoc żywnościowa, wsparcie rzeczowe dla dzieci.

III. Działalność Środowiskowej Świetlicy Socjoterapeutycznej „Bartek” w roku 2012 r. Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna „Bartek” funkcjonowała w czterech lokalach.

„Bartek” ul. Norwida 4 oraz trzy oddziały: „Słoneczko” ul. Sienkiewicza 8, „Tęcza” ul. Broniewskiego 5 i „Wierzeje” ul. Wrzosowa 8. Organizowano pracę opiekuńczo-wychowawczą, zajęcia socjoterapeutyczne ze stałymi grupami wychowanków, udzielano pomocy dydaktycznej, pedagogicznej, psychologicznej, logopedycznej. Prowadzono pracę socjalną z rodziną, dożywianie dla dzieci oraz udzielano dzieciom pomocy rzeczowej. W/w oferta skierowana była do dzieci we wszystkich oddziałach. Z pomocy psychologicznej mogły również skorzystać rodziny podopiecznych. Obejmowano opieką 130 dzieci. Zapewniano opiekę wychowawczą dzieciom w wieku 5 – 16 lat, ale przeważająca liczba wychowanków to dzieci w wieku 6 – 13. Rodziny podopiecznych w większości były klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Dotychczasowe działania placówki:

- rozszerzanie oferty dla dzieci, podnoszenie standardu opieki i wsparcia (realizacja programów autorskich terapeutyczno-wychowawczych i profilaktycznych, pozyskiwanie dotacji);
- pozyskiwanie specjalistów: pedagog, logopeda, prac. socjalny, psychoterapeuta;
- prowadzenie stałego dożywiania (2 posiłki dziennie, pozyskiwanie grantów i darczyńców);

- rozszerzanie opieki wakacyjnej, organizacja wypoczynku (zwiększanie liczby uczestników we współpracy z innymi pl. wsparcia dziennego i nie tylko);
- wzbogacenie i rozszerzenie form pracy z rodziną dziecka;
- rozszerzanie współpracy z instytucjami i służbami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Placówka na terenie Miasta obserwuje następujące problemy społeczne:

- zagrożenie ubóstwem dzieci i rodzin;
- bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- niedożywienie dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym;
- pogorszenie się warunków funkcjonowania rodzin wielodzietnych (troje i więcej dzieci oraz rodzin samotnych rodziców);
- często dzieci nie mają zaspokojonych potrzeb szkolnych,
- niski standard mieszkań (brak własnego łóżka dla dziecka, miejsca do odrabiania lekcji itp.)
- nasilanie się niepowodzeń szkolnych (depresja, samookaleczenia, niechęć do szkoły, problemy psychiczne).

W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby dzieci sprawiających problemy wychowawcze, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z problemami psychicznymi, zaburzeniami emocjonalnymi, bezradność rodziców i szkoły wobec zaburzeń zachowania u dzieci. Istotnym problemem jest również nadużywanie alkoholu przez rodziców wychowujących małe dzieci.

Ponadto **Towarzystwo Przyjaciół Dzieci** Oddział Powiatowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi na terenie miasta trzy świetlice środowiskowe – placówki wsparcia dziennego – świetlicę „Starówka” (ul. Zamurowa 10), świetlicę „Stokrotka” (ul. Wronia 55/59) oraz świetlicę „Biedronka” (ul. Poprzeczna 15A m. 11). Aktualnie w/w placówki obejmują opieką 75 dzieci wywodzących się z rodzin ubogich, dysfunkcyjnych, zagrożonych patologią oraz takich, w których jedno z rodziców sprawuje opiekę nad dzieckiem. W placówkach realizuje się zadania takie jak, m.in.:

- organizacja czasu wolnego dzieci;

- pomoc w nauce i odrabianiu prac domowych;
- rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków;
- organizowanie dożywania dzieci;

Dodatkowo w świetlicy środowiskowej „Starówka” realizowany jest Program integracyjny dla dzieci romskich, w ramach którego opieką objętych jest 10 dzieci pochodzenia romskiego oraz 10 dzieci polskich. Dzieci romskie mają zapewnioną opiekę i zajęcia wyrównawcze w zakresie języka polskiego i matematyki. Zajęcia te mają na celu wyrównywanie braków w wiadomościach i umiejętnościach szkolnych. W ramach programu odbywają się tzw. lekcje tradycji, w zakresie których dzieci mają zorganizowane dwie wycieczki autokarowe w danym roku, a także imprezy okolicznościowe. Dzieci objęte programem otrzymują wyprawki szkolne oraz w okresie świątecznym paczki żywnościowe.

W ramach współpracy ze Środowiskową Świetlicą Socjoterapeutyczną „Bartek” wychowankowie uczestniczą w półkoloniach zimowych i letnich.

Tabela 17.: *Problemy społeczne występujące w rodzinach dzieci aktualnie objętych opieką w świetlicach TPD¹³.*

Rodzaj problemu	Liczba rodzin		
	Świetlica „Starówka”	Świetlica „Stokrotka”	Świetlica „Biedronka”
Bezrobocie	5	3	2
Ubóstwo	14	6	5
Uzależnienia	5	1	1
Rodzic samotnie sprawujący opiekę	8	6	1
Wielodzietność	4	0	2
Niedostosowanie społeczne	9	4	0
Przemoc w rodzinie	3	1	0

Jak wynika z powyższej tabeli - wg danych TPD - najczęściej dzieci uczęszczających do świetlic wywodzi się z rodzin w których głównym problemem jest ubóstwo, niedostosowanie społeczne czy też samotne rodzicielstwo. W 10 rodzinach występuje problem bezrobocia, a w 7 – problem uzależnień.

¹³ Na podstawie informacji uzyskanych z TPD.

PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Dmowskiego 20

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz upośledzonych umysłowo. W 2012r. z usług domu skorzystało 40 osób. Dom świadczy usługi w ramach treningów samoobsługi oraz treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W szczególności chodzi tu o trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening spędzania wolnego czasu, kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi. Ponadto świadczone jest poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, niezbędna opieka zdrowotna oraz terapia ruchowa. W 2012r. jak corocznie Dom zorganizował Ogólnopolskie Warsztaty Arteterapeutyczne przeznaczone dla pracowników ośrodków wsparcia.

Według informacji uzyskanych ze Środowiskowego Domu Samopomocy podstawowym problemem dotyczącym mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego jest stopniowe ich ubożenie, wzrost kosztów utrzymania nieadekwatny do dochodów oraz brak miejsc zatrudnienia. Powoduje to wzrost liczby osób zapadających na zaburzenia psychiczne oraz obniża wiek zachorowalności. Z obserwacji wynika, że z roku na rok zwiększa się liczba coraz młodszych uczestników terapii.

Dom Pomocy Społecznej ul. Żwirki 5/7

Dom Pomocy Społecznej jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową podległą bezpośrednio Prezydentowi Miasta, to placówka stacjonarna umożliwiająca zarówno pobyt stały jak i okresowy z całodobową opieką. Dysponuje 106 miejscami przeznaczonymi dla osób przewlekle somatycznie chorych i osób w podeszłym wieku, niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Placówka jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. W 2012 roku łącznie z usług placówki skorzystały 134 osoby, w tym 92 mieszkańców w podeszłym wieku i 42 mieszkańców przewlekle somatycznie chorych. W piotrkowskim Domu w dniu 31 grudnia 2012 roku przebywało 104 mieszkańców w tym 36 osób przewlekle somatycznie chorych i 68 osób w podeszłym wieku. Wśród 104 mieszkańców 27 osób przebywało w DPS na starych zasadach i 77 osób na nowych zasadach.

Przedział wiekowy wszystkich mieszkańców to 49 – 96 lat. Znaczną większość mieszkańców w naszej placówce stanowią kobiety. Na dzień 31.12.2012 r. w DPS zamieszkiwało 71 kobiet. W 2012 roku to ogólnie 28 nowych mieszkańców – 5 do DPS dla osób przewlekłe somatycznie chorych i 23 do Domu dla osób w podeszłym wieku. Wszyscy mieszkańcy DPS mają zapewnione warunki bezpiecznego i godnego życia, intymność i niezależność, a także w miarę możliwości samodzielność.

W 2012 roku Dom Pomocy Społecznej na bieżąco realizował swoje zadania i cele świadcząc usługi:

- w zakresie potrzeb bytowych; zapewniając miejsce zamieszkania, wyżywienia, odzieży i obuwia oraz utrzymanie czystości;
- w zakresie potrzeb opiekuńczych: pomoc w podstawowych czynnościach życiowych,
- wspomagające : aktywizujące, podnoszące sprawność i usamodzielniające mieszkańców w miarę ich możliwości.

W placówce na dzień 31 grudnia 2012 roku było zatrudnionych 78 pracowników na 74.65 etatach.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej ul. Wojska Polskiego 127

Dzienny Dom Pomocy Społecznej, jako ośrodek wsparcia o zasięgu lokalnym, swoją działalność w 2012 roku jak i w latach poprzednich kierował do emerytów oraz do osób o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, spowodowanej chorobą, wiekiem, niepełnosprawnością.

Formy pomocy oraz ilość osób korzystających z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej:

1. Zapewnienie opieki i odpowiednich warunków w trakcie pobytu w świetlicy DDPS. W okresie od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wydał decyzje na pobyt w DDPS 12 osobom. Podopieczni mieli możliwość przebywania w świetlicy placówki od poniedziałku do piątku w godzinach: 7³⁰- 15³⁰.

2. Świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Z opieki skorzystało średnio miesięcznie 167 osób, w tym: 150 osób z usług zwykłych i specjalistycznych., 17 osób z usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w przedziale wiekowym od 15 do 99 lat.

W okresie od 02.01.2012 do 31.12. 2012 roku łącznie zrealizowano:

- 49.483 godziny usług opiekuńczych w tym specjalistycznych usług opiekuńczych 567 (średnio w m-cu 4.132)
- 6.860 godzin usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (średnio w m-cu 572).

3. Możliwość korzystania z posiłku dla emerytów, rencistów oraz osób potrzebujących w ramach programu rządowego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”. Średnio miesięcznie z posiłku korzystało:

- obiady – 218 osób,
- obiady w ramach programu rządowego – 13 osób,
- zupa z wkładką - 45 osób,
- śniadania i kolacje – 5 osób.

DDPS w 2012 roku przygotował i wydał :

- 58.461 obiadów,
- 3.762 obiady w ramach programu rządowego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”
- 1.623 śniadania i kolacje,
- 12.980 zup z wkładką w ramach programu rządowego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”,
- 200 posiłków wigilijnych w ramach programu rządowego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.

DDPS organizował i świadczył usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania podopiecznych MOPR poprzez wykonywanie:

- czynności pielęgnacyjno – opiekuńczych,
- czynności gospodarczych,
- czynności w utrzymaniu higieny otoczenia,
- zleconej przez lekarza pielęgnacji,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem mieszkańcom miasta, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Miejski Żłobek Dzienny ul. Belzacka 97e

Miejski Żłobek Dzienny jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną Miasta, prowadzoną w formie jednostki budżetowej. Żłobek realizuje funkcję opiekuńczą, wychowawczą oraz edukacyjną. Żłobek obejmuje opieką dzieci od 20 tygodnia do 3 lat, a w przypadku, gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – do 4 roku życia. Żłobek jest dostępny od poniedziałku do piątku w godz. 6⁰⁰ do 16³⁰. W roku 2012 z usług żłobka skorzystało 150 dzieci.

Celem Żłobka jest: sprawowanie opieki nad dziećmi; wspomaganie i ukierunkowanie indywidualnego rozwoju dziecka w przyjaznym bezpiecznym i zdrowym środowisku; wspieranie rodziny w procesie wychowania.

W ramach opieki nad dzieckiem żłobek zapewnia: opiekę pielęgniarską; indywidualną pracę z dzieckiem, gdy wymaga tego jego rozwój; prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych uwzględniających rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwych do wieku dziecka; odpowiednie wyżywienie dostosowane do wieku i stanu zdrowia dzieci w czasie pobytu w żłobku; dbanie o bezpieczeństwo i zdrowie dzieci; wspomaganie indywidualnego rozwoju dziecka; współdziałanie z rodzicami w wychowaniu dziecka; zapewnienie dzieciom opieki w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie¹⁴

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje zadania gminne (własne i zlecone) oraz zadania powiatowe (własne i zlecone) przypisane ustawami do realizacji przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i Ośrodki Pomocy Społecznej. Zadania Ośrodek realizuje w oparciu o obowiązującą od dnia 1 maja 2004 roku ustawę o pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W 2012r.:

Zadania zlecone gminie:

1. realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych – 21 osób;
2. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki – 6 osób;

¹⁴ Źródło własne.

Zadania własne gminy:

1. wypłata zasiłków stałych - 663 osoby;
2. opłata składek na ubezpieczenie zdrowotne – świadczeniem tym objęte są osoby korzystające z zasiłków stałych i świadczeń rodzinnych nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu oraz osoby bezrobotne, z którymi ośrodek zawarł kontrakt socjalny. Składka na ubezpieczenie zdrowotne w 2012 roku wynosiła 9% od wysokości otrzymywanego świadczenia. MOPR w 2012 roku opłacił składki na ubezpieczenie zdrowotne dla 745 osób, w tym dla:
 - 559 osób pobierających zasiłek stały;
 - 182 osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne;
 - 4 osoby bezrobotne, z którymi zawarto kontrakt socjalny
3. zasiłki celowe – 2.027 rodzin / ok. 4.783 osoby w rodzinach, w tym specjalne zasiłki celowe – 418 osób.

Główne przeznaczenie zasiłków celowych:

 - zasiłki celowe na zakup leków i leczenie – 638 osób;
 - zasiłki celowe na zakup obuwia – 477 osób;
 - zasiłki celowe na zakup odzieży – 319 osób;
 - sprawienie pogrzebu – 10 świadczeń;
 - zasiłek celowy na dofinansowanie do opłaty energii – 621 osób;
 - zasiłek celowy na dofinansowanie do opłaty gazu – 261 osób;
 - zasiłki celowe z tytułu zdarzenia losowego – 15 rodzin;
 - zaopatrzenie w opał – 1.281 osób i rodzin, w tym :
 - zasiłki celowe na zakup opału – 591 rodzin;
 - opał w naturze – 499 rodzin;
 - specjalny zasiłek celowy na opał – 191 rodzin
 - wypoczynek letni dla dzieci (kolonie, dofinansowania do indywidualnych skierowań na obozy sportowe) – 154 dzieci;
4. zasiłki okresowe – 2.227 rodzin / 5.072 osoby w rodzinach;
5. wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 6.291 osób:
 - zasiłki na zakup posiłku i żywność – 6.141 osób / 2.521 rodzin;
 - pomoc w postaci „gorącego posiłku” – 82 osoby;
 - dożywianie uczniów w szkołach – 624 dzieci;
 - wieczerza wigilijna dla 210 osób skierowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; organizowana przez Dzienny Dom Pomocy Społecznej

6. realizacja usług opiekuńczych – 197 osób (w tym 3 osoby - usługi specjalistyczne).

W 2012 roku terenowi pracownicy socjalni MOPR:

- zwizytowali 20.939 środowisk;
- udzielili 411 rodzinom pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej;
- zawarto 121 kontraktów socjalnych;
- przeprowadzili 914 wywiadów alimentacyjnych;
- stwierdzili, że w 85 rodzinach sytuacja uległa poprawie i środowisko nie kwalifikuje się do pomocy.

Przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych

W 2012 roku złożono 4.369 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego – w postaci dodatku mieszkaniowego objęto pomocą 1.644 osoby, dla których wypłacono 19.729 dodatków.

Przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych

1. W ramach świadczeń rodzinnych w 2012 roku wypłacono:

- 51.539 zasiłków rodzinnych dla 4.924 dzieci oraz: 2.061 dodatków z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego dla 285 osób;
 - 262 dodatki z tytułu urodzenia dziecka;
 - 3.694 dodatki z tytułu samotnego wychowywania dziecka dla 380 dzieci;
 - 4.903 dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla 486 dzieci;
 - 2.990 dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego;
 - 793 dodatki z tytułu podjęcia nauki przez dziecko w szkole poza miejscem zamieszkania dla 119 dzieci;
 - 6.228 dodatków związanych z wychowaniem dziecka w rodzinie wielodzietnej dla 604 osób;
 - 704 jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka;
2. 25.378 świadczeń w formie zasiłków pielęgnacyjnych dla 2.342 osób;
 3. 10.670 świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla 960 osób;
 4. 4.013 świadczeń pielęgnacyjnych dla 393 osób;
 5. 3.202 świadczenia dla 311 osób korzystającym ze świadczeń pielęgnacyjnych, którym opłacono składki na ubezpieczenie społeczne.
 6. 2.547 świadczeń – Rządowy program wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne

Zadania zlecone powiatowe i zadania własne powiatu:

1. W 2012 roku zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej były w całości realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej obejmowały:

- przyznawanie osobom niepełnosprawnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 5 osób;
- zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę z związku z wyposażeniem stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych – utworzono 3 nowe stanowiska dla osób niepełnosprawnych;
- finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych – 16 osób;
- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu – 6 osób (odbycie stażu).

2. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez Centrum Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2012 roku.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej obejmowały:

- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych – 1.101 osób, w tym: dzieci i młodzież z opiekunami – 129 osób, dorośli z opiekunami – 872 osoby;
- dofinansowanie prac dotyczących likwidacji barier architektonicznych – 2 osoby dorosłe;
- dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się – 6 osób dorosłych;
- dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej – udział 70 osób niepełnosprawnych;
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 7 osób (w tym 3 dzieci),
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 616 osób, w tym: dzieci i młodzież – 84 osoby, dorośli – 532 osoby;
- dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji: W 2012 roku zawartych zostało 15 umów z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie miasta i z tej formy dofinansowania skorzystało 721 osób niepełnosprawnych z opiekunami, w tym 69 dzieci i młodzieży.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Prowadzenie Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla celów pozarentowych jest zadaniem powiatowym. Zespół orzeka o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności oraz wydaje legitymacje dokumentujące niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

W 2012 roku Zespół wydał:

- 2.490 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, w tym:
 - 2.223 orzeczenia dla osób po 16 roku życia;
 - 267 orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia;
- 2. 506 legitymacji osobom niepełnosprawnym, w tym:
 - 461 legitymacji dla osób powyżej 16 roku życia;
 - 45 legitymacji dla osób przed 16 rokiem życia;

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

Głównym zadaniem Ośrodka jest udzielanie szybkiej i profesjonalnej pomocy w postaci porad prawnych, psychologicznych, pedagogicznych i terapeutycznych osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysu osobistego i losowego, a także osobom dotkniętym kryzysem przewlekłym (choroba, zaburzenia psychiczne, alkoholizm, przemoc w rodzinie, narkomania).

W 2012 roku specjaliści w Ośrodku Interwencji Kryzysowej udzielili ogółem 684 porady specjalistyczne, w tym: prawnik udzielił 351 porad; psycholog - 122 porady; pedagog – 177 porad; socjoterapeuta - 34 porady.

Przyznawanie pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych

W 2012 roku w ramach tego zadania MOPR zrealizował:

- pomoc pieniężną dla 120 rodzin zastępczych, w których przebywało 177 dzieci;
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla 44 pełnoletnich wychowanków;
- jednorazową pomoc dla dzieci przyjętych do rodzin zastępczych - 3 rodzin;
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla 7 pełnoletnich wychowanków;
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej – 3 osoby,
- specjalne świadczenie dla 1 rodziny,
- 28 dzieci przebywało w 21 rodzinach zastępczych poza terenem Piotrkowa Tryb.

Usamodzielnienia osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz pobyt dzieci z terenu Piotrkowa Trybunalskiego w placówkach na terenie innych powiatów

W 2012 roku w ramach powyższego zadania MOPR zrealizował:

- pomoc finansową na usamodzielnienie osób opuszczających placówki – 5 osób,
 - pomoc finansową na kontynuowanie nauki – 31 osób,
 - pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej – 3 osoby.
- 40 dzieci przebywało w 14 placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem miasta.

Ilość osób w domach pomocy społecznej skierowanych przez gminę

W 2012 roku w domach pomocy społecznej przebywało na koszt gminy 181 osób.

Klub Wolontariusza przy MOPR

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie działa Klub Wolontarystyczny, w którym zarejestrowanych jest 21 wolontariuszy, w tym 16 pracujących z dziećmi, osobami starszymi, niepełnosprawnymi. W 2012r. odbyły się 3 spotkania z wolontariuszami, które dotyczyły przede wszystkim pracy wolontarystycznej /rozpoznania przemocy w rodzinie, pracy z dzieckiem w wieku szkolnym, efekty, problemy, prawa i obowiązki wolontariusza, udzielanie pierwszej pomocy, praca z osobą przewlekle chorą/. Również podczas spotkań odbywały się warsztaty aktywności twórczej i komunikacji interpersonalnej.

Zespół Interdyscyplinarny

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie jest tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w indywidualnych przypadkach. W 2012 roku do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 172 Niebieskie Karty (które dotyczyły 137 rodzin), a zakończono 101 Niebieskich Kart w tym 29 procedur rozpoczętych w 2011 roku, pozostałe 72 to procedury rozpoczęte w 2012 roku. W całym 2012 roku odbyło się 578 spotkań grup roboczych.

Programy opracowywane i realizowane przez MOPR

Projekt systemowy w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego:

„Aktywizacja osób niepełnosprawnych – szansą na zatrudnienie”

W roku 2012 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadził negocjacje dotyczące wniosku o dofinansowanie kolejnej edycji projektu systemowego „Aktywizacja osób niepełnosprawnych – szansą na zatrudnienie” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII „Promocja Integracji Społecznej”. W/w projekt adresowany jest do 30 osobowej grupy osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy MOPR zamieszkałych na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego. Realizacja Projektu ma na celu zwiększenie potencjału społecznego i zawodowego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wsparcie integracji społecznej osób niepełnosprawnych przy zastosowaniu aktywnych form integracji.

Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy domowej

W/w program powstał w odpowiedzi na Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jako część systemu działań skierowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i dopełnienie różnych form administracyjno - prawnych podejmowanych wobec sprawców przemocy. W związku z powyższym zwrócono się z prośbą o kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w w/w programie do członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz do członków grup roboczych. Do powyższego programu zgłoszono 9 osób, z których podczas rekrutacji do programu zakwalifikowano 5 osób. Program w 2012r. realizowany był przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie już po raz szósty. W ramach programu korekcyjno – edukacyjnego zrealizowane zostały m.in.:

- indywidualne spotkania o charakterze diagnostycznym oraz motywacyjnym;
- zajęcia formujące grupę;
- obóz terapeutyczno – edukacyjny.
- indywidualne spotkania terapeutyczno – edukacyjne.
- zajęcia grupowe.
- zajęcia dodatkowe dla osób nieuczestniczących w obozie terapeutycznym.
- spotkanie podsumowujące program.

W wyniku udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie uzyskano u uczestników następujące efekty:

- wzrost kontroli zachowania;
- poznanie alternatywnych do przemocowych sposobów radzenia sobie w codziennym życiu oraz relacjach rodzinnych, partnerskich,
- zapoznanie z technikami zatrzymywania przemocy oraz odprężania, relaksacji,
- poznanie alternatywnych form komunikacji,
- ogólna poprawa funkcjonowania w relacjach interpersonalnych.

Program realizowany był w okresie sierpień – listopad 2012r.

Program „Rodzinne abecadło”

W ramach otwartego konkursu ofert pn. „Asystent rodziny 2012” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 „Asystent rodziny” opracowano Program „Rodzinne abecadło” i pozyskano środki na jego realizację. W ramach programu zatrudnionych zostało 3 asystentów rodziny na okres od 01.06.2012r. - 31.12.2012r., spełniających wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych ujęte w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2012r. asystenci rodziny obejmowali swoim wsparciem łącznie 49 rodzin zamieszkałych na terenie Miasta, borykających się z różnymi dysfunkcjami, między innymi przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i niezaradnością życiową. Wprowadzenie asystenta rodziny miało na celu przywrócenie w rodzinach zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji rodzicielskich i społecznych.

Program „Być rodzicem – kochać i rozumieć”

W ramach otwartego konkursu ofert pn. „Szkolenie rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 „Szkolenie rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego” opracowano Program „Być rodzicem – kochać i rozumieć” i pozyskano

środki na jego realizację. W okresie od września do listopada 2012r. odbyło się szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze (zawodowe, niezawodowe). W szkoleniu uczestniczyło 6 osób, kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, zamieszkałych na terenie Miasta. Wszystkie osoby ukończyły szkolenie i otrzymały zaświadczenie o jego ukończeniu.

Program „Blżej Rodziny”

W ramach otwartego konkursu ofert pn. „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” opracowano Program „Blżej Rodziny” i pozyskano środki na jego realizację (01.07.2012r. - 31.12.2012r.). W ramach programu zatrudnionych zostało 2 koordynatorów rodziny na okres od 01.07.2012r. - 31.12.2012r., spełniających wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych ujętych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2012r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej obejmowali wsparciem 31 rodzin zastępczych z terenu Miasta, borykających się z różnymi problemami w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej.

Program „Rodzinne abecadło druga edycja”

W ramach otwartego konkursu ofert pn. „Asystent rodziny 2012 II edycja” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 „Asystent rodziny II edycja” opracowano Program „Rodzinne abecadło 2” i pozyskano środki na jego realizację, tj. dofinansowanie różnicy powstałej między otrzymaną dotacją w ramach pierwszej edycji konkursu „Asystent Rodziny” a kwotą maksymalną przewidzianą na jednego asystenta rodziny.

Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015

Program jest rozwinięciem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego wpisując się w cel główny nr 3 cytowanej Strategii, tj.: „Zbudowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym”. Adresatami programu są członkowie piotrkowskich rodzin przeżywający trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej,

w których wychowują się dzieci oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci.

Szczegółowe dane dotyczące osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą społeczną oraz form w/w pomocy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 18.: Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

	2010	2011	2012
Liczba osób	3867	3915	4005
W tym osoby długotrwale korzystające	2381	2429	2495
Liczba rodzin	4773	3465	3384
Liczba osób w rodzinach	11243	8075	7511

Jak wynika z powyższych danych zapotrzebowanie na wsparcie i pomoc społeczną systematycznie wzrasta, co przy malejącej liczbie mieszkańców może świadczyć o ich ubożeniu. Niepokojący jest fakt wzrostu ilości osób długotrwale korzystających z pomocy.

Tabela 19.: Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie

	2010	2011	2012
Liczba osób	3681	3774	3671
W tym osoby długotrwale korzystające	2387	2429	2495
Liczba rodzin	2905	2998	2973
Liczba osób w rodzinach	6947	7030	6751

Tabela 20.: Osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy

	2010	2011	2012
Liczba rodzin	2905	2998	2973
Liczba osób w rodzinach	6947	7030	6751

Tabela 21.: Powody udzielenia pomocy i wsparcia

	2010	2011	2012
Ubóstwo			
Liczba rodzin	2140	2138	2316
Liczba osób w rodzinach	5107	4919	5341
Bezrobocie			
Liczba rodzin	2161	2215	2328
Liczba osób w rodzinach	5489	5492	5739
Niepełnosprawność			
Liczba rodzin	1236	1249	1261
Liczba osób w rodzinach	2549	2481	2484
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin	1766	1707	1775
Liczba osób w rodzinach	3932	3569	3683
Bezradność			
Liczba rodzin	552	589	585
Liczba osób w rodzinach	1874	1937	1971
Alkoholizm			
Liczba rodzin	245	215	214
Liczba osób w rodzinach	470	399	392
Narkomania			
Liczba rodzin	8	2	8
Liczba osób w rodzinach	10	2	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Liczba rodzin	268	295	291
W tym wielodzietność			
Liczba rodzin	208	228	225
Bezdomność			
Liczba rodzin	73	61	63
Liczba osób w rodzinach	92	74	84
Opuszczenie zakładu karnego			

Liczba rodzin	54	58	71
Liczba osób w rodzinach	86	91	102
Zdarzenia losowe			
Liczba rodzin	19	15	25
Liczba osób w rodzinach	52	41	78
Sieroctwo			
Liczba rodzin	1	3	1
Liczba osób w rodzinach	1	7	1
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy			
Liczba rodzin	9	6	12
Liczba osób w rodzinach	17	10	40
Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy			
Liczba osób	3	3	5
Ochrona ofiar handlu ludźmi			
Liczba osób	0	0	0

Z powyższej tabeli wynika, iż w Piotrkowie Trybunalskim w analizowanym okresie najczęstszymi powodami udzielenia pomocy i wsparcia były: bezrobocie, ubóstwo i długotrwała choroba. W roku 2012 z powodu bezrobocia przyznano świadczenie z pomocy społecznej aż 78,30% ogółu rodzin korzystających ze wsparcia i pomocy. Z powodu ubóstwa korzystało 77,90% ogółu rodzin, natomiast długotrwała choroba była powodem udzielenia pomocy 59,70% rodzin. Należy nadmienić, iż w wielu rodzinach przyczyną udzielenia pomocy może być więcej niż jeden powód.

W okresie 2010 -2012 nie było potrzeby udzielenia pomocy z powodu ochrony ofiar handlu ludźmi.

Tabela 22.: Wybrane kategorie osób, którym udzielono pomocy i wsparcia

	2010	2011	2012
KOBIETY			
Wiek 0 - 17			
Liczba osób	354	313	289
W tym: osoby długotrwale korzystające	246	218	214
Wiek produkcyjny			
Liczba osób	1649	1681	1746
W tym: osoby długotrwale korzystające	980	1026	1078
Wiek emerytalny			
Liczba osób	361	388	394
W tym: osoby długotrwale korzystające	223	230	221
MĘŻCZYŹNI			
Wiek 0 - 17			
Liczba osób	353	339	323
W tym: osoby długotrwale korzystające	266	245	248
Wiek produkcyjny			
Liczba osób	1077	1120	1165
W tym: osoby długotrwale korzystające	601	658	677
Wiek emerytalny			
Liczba osób	73	74	88
W tym: osoby długotrwale korzystające	55	52	57

Na podstawie powyższych danych zauważa się wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn w wieku produkcyjnym i emerytalnym. W wieku emerytalnym zdecydowaną większość stanowią kobiety, bo aż 83,98% w 2011r. i 81,74% w 2012r. ogółu osób korzystających z pomocy w tym wieku.

Tabela 23.: Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

	2010	2011	2012
Zasiłek stały			
Liczba osób	588	642	663
Liczba świadczeń	5650	6032	6297
Zasiłek okresowy			
Liczba osób	1893	1946	2227
Liczba świadczeń	11055	12303	13536
Zasiłek celowy ogółem			
Liczba osób	2556	2683	2845

Tabela 24.: Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej

	2010	2011	2012
Posiłek			
Liczba osób	755	671	646
Liczba świadczeń	100476	83862	84379
Schronienie			
Liczba osób	49	35	40
Liczba świadczeń	8149	6365	6705
Sprawienie pogrzebu			
Liczba osób	14	8	10
Liczba świadczeń	14	8	10
Odpłatność gminy za pobyt w DPS			
Liczba osób	154	158	181
Liczba świadczeń	1443	1624	1718

Z danych przedstawionych w dwóch powyższych tabelach wynika, iż stale rośnie zapotrzebowanie na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, natomiast wśród świadczeń niepieniężnych wzrasta liczba osób korzystających z pomocy w formie odpłatności gminy za pobyt w DPS.

Tabela 25.: Usługi pomocy społecznej

	2010	2011	2012
Usługi opiekuńcze ogółem			
Liczba osób	196	205	197
Liczba świadczeń	54171	49845	49583
W tym: specjalistyczne			
Liczba osób	3	2	3
Liczba świadczeń	800	636	567
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi			
Liczba osób	26	18	21
Liczba świadczeń	8299	6817	6860
Poradnictwo specjalistyczne			
Liczba rodzin	327	508	474
Liczba osób w rodzinach	588	1140	824
Praca socjalna			
Liczba rodzin	10580	8421	9103
Liczba osób w rodzinach	24334	19369	20939
Kontrakt socjalny			
Liczba osób ogółem z zawartym kontraktem	182	196	113

Jak wynika z powyższych danych w ciągu trzech lat liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poradnictwa specjalistycznego jak i pracy socjalnej pozostaje mniej więcej na takim samym poziomie. W analizowanym okresie zmalała jedynie ilość zawartych kontraktów socjalnych.

Tabela 26.: Usamodzielnienie

	2010	2011	2012
Pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze			
Liczba świadczeń	505	507	496
Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo - wychowawcze			
Liczba świadczeń	210	230	230

Tabela 27.: Inne rodzaje pomocy i świadczeń

	2010	2011	2012
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
Liczba rodzin	3326	3019	2788
Świadczenie pielęgnacyjne			
Liczba świadczeń	2410	3059	4029
Zasiłek pielęgnacyjny			
Liczba świadczeń	22590	24006	25421
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka			
Liczba świadczeń	336	276	262
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
Liczba świadczeń	721	675	704
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego			
Liczba rodzin	893	977	751
Dodatki mieszkaniowe			
Liczba osób	1643	1619	1644
Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego			
Liczba osób	198	240	311
Opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego			
Liczba osób	609	695	745
Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne			
Liczba osób	1239	1256	1477

Z powyższych danych wynika, iż w roku 2012 zmalała liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych – w porównaniu z 2010r o 538 rodzin. Wzrosła natomiast liczba świadczeń pielęgnacyjnych, jak i zasiłków pielęgnacyjnych oraz liczba osób korzystających z pomocy w formie opłacania składki ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

Wnioski – przyczyny i skutki wykluczenia społecznego

Ubóstwem określa się stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności

za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryje się poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie zdrowia, uczestniczenie w świadczeniach kulturalnych.

Ubóstwo jest jednym z głównych powodów przyznawania pomocy przez MOPR.

To głównie bezrobocie, ubóstwo i długotrwała choroba prowadzą często do marginalizacji, której skutkiem jest wykluczenie jednostek, grup i wspólnot społecznych z nurtu życia społecznego. Jest barierą do rozwoju społecznego i ekonomicznego. Uderza w najslabsze jednostki i grupy społeczne. Promowanie inicjatyw zmierzających do rozwiązania konkretnych problemów społecznych pozwala skuteczniej zapobiegać i zwalczać zjawisko wykluczenia społecznego prowadzącego do marginalizacji.

Najbardziej zagrożonymi marginalizacją i wykluczeniem społecznym w mieście Piotrków Trybunalski są:

- długotrwale bezrobotni,
- osoby starsze, niesamodzielne, długotrwale chore i niepełnosprawne,

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE w Piotrkowie Tryb. w opinii różnych instytucji i placówek z terenu miasta.

Przed przystąpieniem do opracowania niniejszej Strategii wystąpiono pisemnie do 53 instytucji, placówek i organizacji pozarządowych z terenu miasta Piotrkowa Trybunalskiego m.in. z prośbą o wskazanie zauważanych problemów społecznych w naszym mieście. Uzyskano 25 informacji zwrotnych. Odpowiedzi nie otrzymano od niektórych organizacji pozarządowych. Należy nadmienić, iż większość instytucji nie prowadzi statystyk związanych z problemami społecznymi, a informacji udzieliły na podstawie czynionych przez siebie obserwacji. Szczegółowe dane zawiera tabela 28.

Tabela 28. Problemy społeczne w Piotrkowie Tryb. wg instytucji, placówek i organizacji pozarządowych z terenu miasta:

Lp.		Bezdomność	Bezrobocie	Niepełnosprawność, problemy starszych, niesamodzielnych	Niezaradność życiowa, zaniedbania wychowawcze rodziców;	Problemy zdrowotne – choroby cywilizacyjne	Ubóstwo	Uzależnienia
1.	Areszt Śledczy	X	X					X
2.	Dom Dziecka				X		X	X
3.	Dzienny Dom Pomocy Społecznej			X		X		
4.	Komenda Miejska Policji		X				X	X
5.	Miejska Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych							X
6.	Miejski Ośrodek Kultury				X		X	X
7.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie		X	X	X		X	
8.	Miejski Żłobek Dzienny							
9.	Ośrodek Sportu i Rekreacji		X					
10.	Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze PTTK		X		X		X	X
11.	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna							
12.	Powiatowy Urząd Pracy		X					
13.	Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej					X		X
14.	Referat Edukacji UM		X		X		X	X
15.	Samodzielny Szpital Wojewódzki	X	X				X	X
16.	Stowarzyszenie Przyjaciół „Mam Sąsiada”		X	X				X
17.	Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku			X				

18.	Stowarzyszenie Zarządców i Administratorów Nieruchomości							
19.	Straż Miejska	X						X
20.	Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna „Bartek”				X		X	X
21.	Środowiskowy Dom Samopomocy		X				X	
22.	Towarzystwo Budownictwa Społecznego		X			X	X	
23.	Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami						X	
24.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci		X		X		X	X
25.	Towarzystwo Przyjaciół Piotrkowa Trybunalskiego							
	Razem	3	12	4	7	3	12	13

Z przedstawionych danych wynika, iż w naszym mieście najwięcej instytucji i organizacji zauważa problem bezrobocia (48% ogółu instytucji i organizacji, które udzieliły informacji), ubóstwa (48% ogółu) i uzależnień (52%). Natomiast najmniej zauważalnymi problemami wg powyższych instytucji i organizacji są bezdomność i problemy zdrowotne mieszkańców. W/w problemy zauważa 12 % ogółu instytucji i organizacji.

III. Analiza SWOT

Analiza SWOT polega na ustaleniu silnych i słabych stron wynikających ze stanu zasobów własnych gminy oraz szans i zagrożeń związanych z aktualnym stanem i kierunkami zmian otoczenia, czyli pozytywnych i negatywnych elementów wewnętrznych i zewnętrznych.

Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

S – Strengths (silne strony, atuty) – czynniki wewnętrzne (zasoby gminy),

W – Weaknesses (wady, słabe strony) – czynniki wewnętrzne (zasoby gminy),

O – Opportunities (okazje, możliwości, szanse) – czynniki zewnętrzne (otoczenie),

T – Threats (trudności, zagrożenia) – czynniki zewnętrzne (otoczenie).

Dzięki ocenie czynników wewnętrznych i zewnętrznych, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, pomaga dokonać analizy zasobów gminy (czynniki materialne, finansowe, ludzkie, instytucjonalne) w zakresie polityki społecznej oraz analizy otoczenia zewnętrznego (czynniki polityczne, ekonomiczne, społeczne, prawne, ekologiczne, technologiczne) mającego wpływ na tę politykę.

Poniżej przedstawiono szanse, zagrożenia, mocne i słabe strony Piotrkowa Trybunalskiego.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost nakładów na aktywne instrumenty polityki społecznej kierowane w pierwszej kolejności do osób, które mogłyby wyjść z wykluczenia; ✓ wzrost dostępności do usług edukacyjnych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-edukacyjnych; ✓ dostępność środków zewnętrznych, szczególnie UE na rozwiązywanie problemów społecznych; ✓ rozwój rodzinnej opieki zastępczej; ✓ rozdzielenie pracy socjalnej i pomocy finansowej; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nowe formy wykluczenia społecznego, jak np. wykluczenie cyfrowe; ✓ wzrastająca liczba osób, które mimo zatrudnienia nie będą w stanie zapewnić swoim rodzinom odpowiednich dochodów; ✓ bierność społeczeństwa – brak zaangażowania w kształtowanie norm moralno-społecznych; ✓ emigracja zarobkowa młodzieży i osób wykwalifikowanych zawodowo; ✓ rozpad więzi społecznych w społeczności lokalnej (zjawisko

<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość tworzenia programów wspierających rodzinę, promujących wartości rodzinne; ✓ praca metodą „organizowania społeczności lokalnej” (OSL); ✓ wzrost świadomości społecznej; ✓ propagowanie zdrowego stylu życia; ✓ zwiększające się możliwości działań z obszaru ekonomii społecznej; ✓ wzrost społecznej akceptacji i rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych; ✓ rozwój specjalistycznych form całodobowej opieki, w tym rodzinnych domów pomocy społecznej; ✓ działania na rzecz dostosowania zasobów mieszkaniowych wraz z otoczeniem do potrzeb osób starszych, niesamodzielnych; 	<p>alienacji i obojętności);</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne formy pomocy osobom niesamodzielnym; ✓ brak stabilności (i ciągłości) finansowej organizacji pozarządowych; ✓ niska atrakcyjność lokalnego rynku pracy;
---	--

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; ✓ realizacja projektu „Rodzina +4”; ✓ realizacja zadań na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży przez placówki oświatowe, policję, pomoc społeczną, organizacje pozarządowe, itp.; ✓ istniejące doświadczenia, mechanizmy rozwiązywania problemów oraz wyspecjalizowana kadra; ✓ wolontariat; ✓ dostęp do bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zbyt mała liczba efektywnych instrumentów, które mogłyby zmniejszyć deficyty i dysfunkcje poszczególnych jednostek i grup społecznych (m.in. brak hostelu dla ofiar przemocy, brak Centrum Integracji Społecznej); ✓ niekorzystne tendencje demograficzne (ujemny przyrost naturalny, rosnący wskaźnik starzenia się społeczeństwa); ✓ duża liczba osób bezrobotnych, w tym: osób pozostających długotrwale bez pracy, osób młodych oraz kobiet; ✓ brak systemu wspierającego pomoc dla osób oraz instytucji pomagającym uzależnionym oraz sprawcom i ofiarom domowej przemocy (brak superwizji)

Podsumowanie

Sumując uzyskane informacje można wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się głównym przedmiotem działań Strategii. Uznano, że obszarami problemowymi, dla których należy zaprogramować działania, są w pierwszej kolejności kwestie dotyczące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, a wśród nich grupy najbardziej narażone na marginalizację, tj. osoby bezrobotne, niesamodzielne, starsze i niepełnosprawne.

Równie ważna jest rodzina, którą należy wzmocnić tak, by w skuteczniejszy sposób mogła opierać się kryzysom powodowanym przez czynniki i kwestie zewnętrzne, takie jak np. bezrobocie, czy też czynniki wewnętrzne, powodujące rozpad pożycia, np. problem alkoholowy. W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnej społeczności wpływa również kondycja i działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz system monitorowania i oceny pojawiających się problemów społecznych. Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej nie sposób nie dostrzec tych kwestii w dokumencie programowym i wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju.

IV. Misja strategii

Misją niniejszej Strategii jest:

Podniesienie jakości życia mieszkańców

poprzez:

- ✓ pomoc w zapewnieniu mieszkańcom bezpieczeństwa socjalnego,*
- ✓ przeciwdziałanie marginalizacji i alienacji osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne*
- ✓ oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych.*

Określone działania strategiczne podejmowane są w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

V. Plan operacyjny dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Piotrków Tryb.

Obszary strategiczne

Za obszary strategiczne uznaje się takie obszary, w których wystąpi koncentracja działań. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe kilka lat.

Cele strategiczne

Cele te należą do grupy celów kierunkowych (odpowiadają na pytanie: *co chcemy osiągnąć?*) i długofalowych, o terminie realizacji sięgającym 7 lat.

Cele szczegółowe

Cele szczegółowe to składowe celu strategicznego. W zależności od rozwiązywanego problemu, a tym samym celu strategicznego, cele szczegółowe mogą mieć charakter etapów (wtedy ważna jest kolejność ich realizacji), bądź stanowić zbiór odrębnych, niezależnych bezpośrednio od siebie, celów - elementów, składających się na cel strategiczny.

Zadania

Zadania to konkretne działania służące realizacji celów. Są one podstawą wdrażania Strategii. Mówiąc o zadaniach mamy na myśli nie tylko zadania inwestycyjne, rozwijające infrastrukturę społeczną. Specyfiką niniejszej strategii jest duża liczba zadań „miękkich”, dotyczących inwestycji niematerialnych (w człowieka), czyli działania ze sfery społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, a także rynku pracy.

Wskaźniki

Wskaźniki produktu – odnoszą się do bezpośrednich, rzeczowych efektów podjętych działań mierzonych konkretnymi wielkościami. Opisują wszystkie te produkty, które powstają w trakcie realizacji strategii.

Wskaźniki rezultatu – odpowiadające natychmiastowym efektom realizacji strategii mającym bezpośredni wpływ na otoczenie. Są logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu.

Każdą strategię powinna charakteryzować jedna główna cecha – **elastyczność** na etapie jej wdrażania. Oznacza to, że cele i zadania zawarte w strategii powinny być stale monitorowane i weryfikowane w zależności od szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, jak również zasobów gminy i potrzeb jej mieszkańców. Jest to podstawowy element procesu wdrażania planu strategicznego. Możliwość wprowadzania zmian w dokumencie strategii, jej regularna aktualizacja ma zachować ciągłość jej realizacji, świadczyć o tym, iż strategia „żyje”, dzięki czemu możliwe staje się osiągnięcie celów przyjętych w trakcie jej tworzenia. Tylko w takiej sytuacji można mówić o sukcesie planowania strategicznego na szczeblu lokalnym.

Obszary działania Strategii:

- I. Sfera społeczna
- II. Kultura, rekreacja, edukacja
- III. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy w niniejszej Strategii zostały zdefiniowane następujące cele strategiczne:

Obszar działania Strategii	Cel strategiczny
I – Sfera społeczna	1. Zbudowanie systemu działań zapobiegających marginalizacji oraz instytucjonalizacji osób niesamodzielnych.
	2. Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie ich funkcjonowania w środowisku.
	3. Aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz promocja zatrudnienia.
	4. Wzmocnienie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych
	5. Zwiększenie poziomu integracji społecznej
II. Kultura, rekreacja, edukacja	6. Rozwój kultury i zagospodarowania wolnego czasu
III. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo	7. Zdrowe i bezpieczne społeczeństwo, świadome zagrożeń

Cel strategiczny 1

Zbudowanie systemu działań zapobiegających marginalizacji oraz instytucjonalizacji osób niesamodzielnych							
Cele szczegółowe		Zadania		Wskaźniki		Realizatorzy	Termin
1.1. Zapewnienie warunków umożliwiających osobom niesamodzielnym pozostania w środowisku zamieszkania		1.1.1. Wspieranie osób niesamodzielnych poprzez świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania		- ilość godzin zrealizowanych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania; - liczba osób objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych;		MOPR; DDPS; DPS; ŚDS; MOK OSiR UM Organizacje pozarządowe	2014r. - 2020r.
		1.1.2. Tworzenie systemu wsparcia i organizacji czasu wolnego dla osób starszych oraz niesamodzielnych		- ilość imprez kulturalnych zorganizowanych dla osób starszych oraz niesamodzielnych; - liczba uczestników imprez;			
		1.1.3. Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku		- ilość świadczeń materialnych udzielonych osobom w podeszłym wieku;			

<p>1.2. Aktywizacja i wspieranie rodzin sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi</p>	<p>1.1.4. Promowanie rękodzieła i innych umiejętności osób starszych</p> <p>1.1.5. Organizacja spotkań integracyjnych i okolicznościowych osobom niesamodzielnym m.in. wigilia, wycieczki, itp. - rozszerzenie działalności klubów seniora</p> <p>1.2.1. Organizowanie okresowego zastępowania członków rodzin opiekujących się osobą niesamodzielną w ramach organizacji form pobytu dziennego;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych wsparciem; - ilość zorganizowanych warsztatów rękodzieła; - liczba osób biorąca udział w warsztatach; - ilość zorganizowanych spotkań integracyjnych; - liczba uczestników spotkań; - liczba rodzin objęta pomocą w formie pobytu dziennego dla osoby niesamodzielnej; 		
---	---	--	--	--

Cel strategiczny 2

Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie ich funkcjonowania w środowisku.				
Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin
2.1. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności	2.1.1. Likwidacja barier architektonicznych,	- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych;	MOPR; PUP; ŚDS; UM Organizacje pozarządowe	2014r. - 2020r.
	2.1.2. Tworzenie indywidualnych programów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych obejmujących wszechstronne wsparcie w tym przełamywanie barier funkcjonalnych;	- ilość opracowanych indywidualnych programów rehabilitacyjnych; - liczba osób objętych indywidualnymi programami;		
2.2. Rozwijanie różnych form wspierania osób niepełnosprawnych w środowisku	2.2.1. Promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych	- ilość zorganizowanych akcji promujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych; - ilość wydanych i rozpropagowanych ulotek, plakatów, materiałów informacyjnych itp.;		
	2.2.2. Wspieranie działań sprzyjających zmianie postrzegania społecznego niepełnosprawności i osób nią dotkniętych	- ilość wydanych i rozpropagowanych ulotek, plakatów, materiałów informacyjnych itp.; - ilość akcji i imprez integracyjnych;		

Cel strategiczny 3

Aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz promocja zatrudnienia				
Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin
3.1. Zwiększenie umiejętności osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem do ulokowania się na rynku pracy	3.1.1. Wspieranie wszelkich form zatrudnienia oraz aktywności bezrobotnych, np. poprzez tworzenie spółdzielni socjalnych	- ilość utworzonych spółdzielni; - liczba osób biorących udział w szkoleniach;	MOPR; PUP UM Organizacje pozarządowe	2014r. - 2020r.
	3.1.2. Wyposażenie bezrobotnych w wiedzę niezbędną do stawienia czoła konkurencji na rynku pracy,	- liczba osób biorących udział w nauce autoprezentacji, pisania CV, pracy na komputerze, itp.;		
	3.1.3. Pozyskiwanie funduszy ze środków Unii Europejskiej na realizację programów związanych z aktywizacją rynku pracy	- ilość opracowanych i wdrożonych programów; - liczba uczestników programów;		
	3.1.4. Rozwijanie pracy socjalnej skierowanej na pomoc bezrobotnym w tym m.in. zawieranie kontraktów socjalnych	- ilość zawartych kontraktów socjalnych; - liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną;		
3.2. Przeciwdziałanie bezrobociu ludzi młodych	3.2.1. Wspieranie bezrobotnych osób do 25 roku życia oraz	- liczba osób bezrobotnych od 25 do 27 r.ż objętych aktywnymi		

<p>3.3. Zapobieganie bezrobociu długotrwałemu poprzez stworzenie systemu wspierania procesów integracji społecznej i adaptacji na rynku pracy</p>	<p>absolwentów szkół wyższych do 27 roku życia aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu</p> <p>3.2.2. Udzielanie zindywidualizowanej pomocy w dochodzeniu do zatrudnienia młodym ludziom opartej na zakontraktowanym, indywidualnym planie działania</p> <p>3.2.3. Opracowanie i realizacja programów aktywizujących młodzież</p> <p>3.3.1. Tworzenie grup wsparcia dla osób bezrobotnych i niezaradnych życiowo</p> <p>3.3.2. Organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, staży, prac społecznie użytecznych, itp.;</p> <p>3.3.3. Przyznawanie dodatków aktywizacyjnych, stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki, środków na podjęcie działalności gospodarczej, itp.</p>	<p>formami przeciwdziałania bezrobociu;</p> <p>- liczba osób objętych IPD;</p> <p>- ilość opracowanych i wdrożonych programów;</p> <p>- liczba uczestników programów;</p> <p>- liczba uczestników grup wsparcia;</p> <p>- ilość powołanych grup wsparcia;</p> <p>- liczba osób objętych subsydiowanymi formami zatrudnienia;</p> <p>- liczba osób objętych wsparciem finansowym;</p>		
--	--	--	--	--

Cel strategiczny 4

Wzmocnienie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych				
Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin
<p>4.1. Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej roli rodziny</p> <p>4.2. Wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego i socjalnego</p>	<p>4.1.1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących roli rodziny</p>	<p>- ilość rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych;</p>	<p>MOPR; MOK PPP DD KMP MKRPA PO OSiR UM MŻD Organizacje pozarządowe</p>	<p>2014r. - 2020r.</p>
	<p>4.1.2. Organizowanie akcji, kampanii promujących „zdrową rodzinę”</p>	<p>- ilość zorganizowanych akcji, kampanii; - liczba uczestników akcji, kampanii;</p>		
	<p>4.1.3. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i rodzinnych domów dziecka</p>	<p>- ilość akcji promujących ideę rodzicielstwa zastępczego i RDD;</p>		
	<p>4.2.1. Wspieranie rodzin w kryzysie poprzez zwiększenie dostępności do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego</p>	<p>- ilość udzielonych specjalistycznych porad; - liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego;</p>		
	<p>4.2.2. Sporządzanie szczegółowej diagnozy potrzeb poszczególnych rodzin i indywidualnych planów pomocy;</p>	<p>- ilość sporządzonych diagnoz; - ilość sporządzonych IPP;</p>		

<p>4.3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami</p>	<p>4.2.3. Stworzenie interdyscyplinarnego zespołu specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży</p> <p>4.2.4. Promocja i wspieranie rozwoju asystentury rodzinnej oraz systemu rodzin wspierających.</p> <p>4.2.5. Zabezpieczenie mieszkań socjalnych dla najuboższych mieszkańców miasta</p> <p>4.3.1. Systematyczna praca socjalna z rodzicami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.</p> <p>4.3.2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej w zależności od potrzeb, w szczególności finansowanie posiłków dla dzieci</p> <p>4.3.3. Zapewnienie warunków do organizowania rodzinnych form opieki zastępczej (m.in. zawodowych rodzin</p>	<p>- powstanie interdyscyplinarnego zespołu specjalistów; - liczba uczestników Zespołu;</p> <p>- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, koordynatora, wolontariuszy, itp.;</p> <p>- ilość lokali socjalnych przydzielonych najuboższym mieszkańcom miasta;</p> <p>- liczba rodzin objętych pracą socjalną; - liczba dzieci w tych rodzinach;</p> <p>- ilość świadczeń udzielonych dla rodzin; - liczba odbiorców w/w pomocy;</p> <p>- liczba zawodowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, itp.;</p>		
--	--	--	--	--

<p>4.4. Wsparcie rodzin najuboższych w dostępie dzieci do edukacji</p>	<p>zastępczych, rodzinnych domów dziecka, itp.)</p> <p>4.3.4. Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych poprzez m.in. żłobki, kluby dziecięce, dziennych opiekunów;</p> <p>4.3.5. Organizowanie szkoleń dla opiekunów w żłobku lub klubie dziecięcym oraz dla dziennych opiekunów</p> <p>4.3.6. Podejmowanie działań na rzecz wsparcia rodzin wielodzietnych, w tym w szczególności w ramach „Programu Rodzina +4”</p> <p>4.4.1. Rozwój wolontariatu w celu służenia dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych pomocą w nauce, spędzaniem z nimi wolnego czasu i opieką nad nimi</p> <p>4.4.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in. poprzez zwiększenie liczby</p>	<p>- ilość żłobków, klubów dziecięcych, dziennych opiekunów;</p> <p>- ilość szkoleń dla opiekunów; - liczba osób objętych szkoleniami;</p> <p>- liczba zaangażowanych instytucji i organizacji;</p> <p>- liczba dzieci objętych pomocą wolontarystyczną; - liczba wolontariuszy;</p> <p>- ilość zorganizowanych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach</p>		
---	---	---	--	--

<p>4.5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych</p> <p>4.4.3. Prowadzenie przez żłobek, klub dziecięcy, dziennego opiekuna konsultacji i udzielanie porad dla rodziców w zakresie pracy z dziećmi</p> <p>4.4.4. Promocja i wsparcie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w tym rozwoju placówek wychowania przedszkolnego i żłobków</p> <p>4.5.1. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie,</p> <p>4.5.2. Organizowanie kolonii i obozów socjoterapeutycznych</p> <p>4.5.3. Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek, m.in. poprzez organizowanie spotkań ze specjalistami od uzależnień</p>	<p>pozalekcyjnych i pozaszkolnych;</p> <p>- ilość udzielonych konsultacji i porad dla rodziców;</p> <p>- ilość nowopowstałych przedszkoli, żłobków, itp.;</p> <p>- ilość udzielonych specjalistycznych porad i konsultacji;</p> <p>- liczba dzieci objętych pomocą w formie kolonii i obozów socjoterapeutycznych;</p> <p>- ilość zorganizowanych spotkań ze specjalistami w dziedzinie uzależnień;</p> <p>- liczba osób biorących udział w spotkaniach;</p>		
--	---	--	--	--

Cel strategiczny 5

Zwiększenie poziomu integracji społecznej				
Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin
5.1. Zwiększanie skuteczności działań służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób i rodzin	5.1.1. Aktualizowanie wiedzy pracowników służb społecznych na temat głównych problemów społecznych, ich przyczyn, przejawów i skutków,	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych szkoleń; - liczba uczestników szkoleń; 	MOPR; MKRPA MOK KMP SM AŚ OSiR UM Organizacje pozarządowe	2014r. - 2020r.
	5.1.2. Zwiększenie jakości i dostępności usług terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji uzależniających	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z usług terapeutycznych; - ilość świadczonych usług terapeutycznych; 		
	5.1.3. Opracowanie i wdrażanie programów dla uzależnionej i nadużywającej alkoholu młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> - ilość opracowanych programów; - liczba młodzieży objętej programami; 		
	5.1.4. Wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego	<ul style="list-style-type: none"> - ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” i liczba 		

<p>5.2. Inicjowanie społeczności lokalnej</p>	<p>integracji</p> <p>ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych;</p> <p>5.1.5. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych</p> <p>5.2.1. Inicjowanie, propagowanie i wspieranie działań na rzecz tworzenia różnorodnych form integracyjnych, grup wsparcia, samopomocy i innych lokalnych inicjatyw wspierania rodziny</p> <p>5.2.2. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe</p>	<p>rodzin;</p> <p>- ilość spotkań grup roboczych i spotkań członków ZI;</p> <p>- ilość i częstotliwość dokonywania sprawozdań z diagnozy i monitoringu problemów społecznych;</p> <p>- ilość inicjatyw społecznych na terenie miasta;</p> <p>- ilość i rodzaj udzielonego wsparcia organizacjom pozarządowym;</p>		
--	--	---	--	--

	<p>5.2.3. Promocja i wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz innych form aktywności rodzinnych , np. dni rodziny, festyny, biesiady, majówki, pikniki rodzinne, itp.</p> <p>5.2.4. Organizowanie kursów i szkoleń dla liderów lokalnych społeczności z zakresu animowania życia społecznego, zdobywania środków na inicjatywy społeczne itd.</p> <p>5.2.5. Praca metodą organizowania społeczności lokalnej (OSL):</p> <ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie diagnozy środowiskowej; - wybór podmiotu działania i rozpoznanie jego problemów i potencjału; - tworzenie planu działania; - realizacja zaplanowanych działań; - monitorowanie działań; 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych imprez; - liczba uczestników imprez; <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników szkoleń, - ilość zorganizowanych szkoleń; <ul style="list-style-type: none"> - sporządzona diagnoza środowiskowa; - opracowany plan działania; - liczba uczestników poszczególnych działań; - ilość podjętych działań; 		
--	--	--	--	--

Cel strategiczny 6

Rozwój kultury i zagospodarowania wolnego czasu				
Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin
6.1. Zwiększenie roli kultury jako sposobu przeciwdziałania izolacji społecznej	6.1.1. Wyrównywanie różnic w dostępie do kultury dzieci i młodzieży z rodzin niezamożnych poprzez m.in. zwiększenie ilości bezpłatnych ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	- ilość zorganizowanych form spędzania czasu wolnego; - liczba uczestników bezpłatnych zajęć;	MOPR; MOK KMP MKRPA ŚDS DDPS DPS PPP OSiR UM Organizacje pozarządowe	2014r. - 2020r.
	6.1.2. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej.	- ilość przyznanych stypendiów; - ilość zajęć organizowanych dla dzieci i młodzieży utalentowanej;		
	6.1.3. Przeciwdziałania izolacji społecznej osób zagrożonych	- ilość zorganizowanych warsztatów, spotkań i innych		

<p>6.2. Propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki</p>	<p>wykluczeniem społecznym poprzez organizację m.in. spotkań, warsztatów, wystaw, konkursów, zabaw, imprez plenerowych, spacerów, itp.</p> <p>6.2.1. Popularyzacja zajęć rekreacji ruchowej poprzez organizację zawodów i imprez sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, a także osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>6.2.2. Organizowanie imprez turystycznych i krajoznawczych, m.in., rajdów, spacerów tematycznych, wycieczek rowerowych, gier terenowych, itp.</p>	<p>form zajęć z mieszkańcami miasta;</p> <p>- liczba uczestników w/w działań;</p> <p>- ilość zorganizowanych imprez;</p> <p>- liczba uczestników imprez;</p> <p>- ilość imprez turystycznych i krajoznawczych;</p> <p>- liczba uczestników imprez;</p>		
---	---	--	--	--

Cel strategiczny 7

Zdrowe i bezpieczne społeczeństwo, świadome zagrożeń				
Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin
7.1. Ochrona zdrowia mieszkańców	7.1.1. Realizacja programów zdrowotnych w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów, zapobiegania chorobom układu krążenia	<ul style="list-style-type: none"> - ilość przeprowadzonych badań profilaktycznych; - liczba mieszkańców objętych badaniami profilaktycznymi; - liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki; 	MOPR; PZOZ SSZW DDPS; DPS; ŚDS; MOK KMP SM OSiR UM Organizacje pozarządowe	2014r. - 2020r.
	7.1.2. Promocja postaw sprzyjających zdrowiu, np. poprzez organizację pogadarek, warsztatów, konferencji, itp.	<ul style="list-style-type: none"> - ilość przeprowadzonych akcji promujących zdrowy i aktywny tryb życia; - liczba uczestników w/w akcji; 		
7.2. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży w ruchu drogowym	7.2.1. Znakowanie rowerów przy współudziale policji	<ul style="list-style-type: none"> - ilość oznakowanych rowerów; 		
	7.2.2. Organizowanie kursów na kartę rowerową i motorowerową	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych kursów; - liczba uczestników kursów; 		
	7.2.3. Organizowanie pokazów oraz kursów udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych kursów i pokazów; - liczba uczestników kursów; 		
	7.2.4. Doposażenie Policji w niezbędny sprzęt usprawniający działalność prewencyjną	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zakupionego nowego sprzętu; 		

VI. Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem – to system metod i działań zmierzających do obniżenia stopnia oddziaływania ryzyka na realizację celów i zadań Strategii i do podejmowania w tym celu optymalnych decyzji. Szczegółowe poznanie charakteru i zakresu potencjalnego ryzyka pozwala na wybór w odpowiednim czasie czynności zapobiegawczych bądź też minimalizujących jego wpływ i skutki.

W niniejszej Strategii wyróżniono trzy główne obszary ryzyka, tj. ryzyko związane z środkami finansowymi, zasobami ludzkimi i zmieniającą się sytuacją społeczną. Poniżej przedstawiono szczegółowy opis w/w ryzyk oraz sposoby im przeciwdziałania.

Lp.	Ryzyko	Sposób rozwiązania
1.	Brak środków własnych na realizację zadań przewidzianych w Strategii	<ul style="list-style-type: none"> ○ Pozyskiwanie dotacji celowych z różnych źródeł, m.in. z EFS, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, itp.; ○ Pozyskiwanie sponsorów;
2.	Zmiana sytuacji i problemów społecznych – wystąpienie innych niż przewidziane w Strategii	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wprowadzenie odpowiednich zapisów/zmian w strategii;
3.	Absencja osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań Strategii	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wyznaczenie zastępstw osób, które przejmą obowiązki realizacji zadań;

VII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Podstawą do sformułowania ocen monitorowania oraz ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą przede wszystkim informacje statystyczne oraz wyszczególnione wskaźniki.

Monitoring będzie prowadzony przynajmniej raz w roku, po zakończeniu roku budżetowego. Na podstawie informacji otrzymywanych z poszczególnych organizacji, instytucji i placówek zaangażowanych w realizację Strategii sporządzane będzie w terminie – do 31 maja przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim zbiorcze sprawozdanie za dany rok.

VIII. Źródła finansowania

Zadania zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą finansowane z następujących źródeł:

1. Krajowe:

- ✓ środki rządowe;
- ✓ środki samorządowe;
- ✓ środki własne podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii;
- ✓ środki funduszy krajowych (np. Fundusz Ochrony Środowiska, PFRON);
- ✓ sponsorzy;
- ✓ inne

2. Zewnętrzne:

- ✓ środki pochodzące z Unii Europejskiej;

Głównymi środkami finansowymi, pochodzącymi z zewnątrz będą niewątpliwie środki pochodzące z Unii Europejskiej – przede wszystkim Europejskiego Funduszu Społecznego.

IX. Zakończenie

Tendencją ostatnich lat jest przenoszenie ciężaru działalności związanej z realizowaniem polityki społecznej – zgodnie z zasadą pomocniczości na samorząd terytorialny różnych szczebli, organizacje społeczne oraz podstawowe grupy społeczne, jak rodzina czy sąsiedztwo. Aby uzyskać sukces w realizacji programów lokalnych niezbędne jest uzyskanie uczestnictwa i wzmocnienie społeczności lokalnej oraz jednostek poprzez pozyskanie współpracy wszystkich przedstawicieli lokalnych organizacji i instytucji działających na terenie miasta.

Niezmiernie ważną sprawą jest także pozyskiwanie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego na:

- przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- przeciwdziałanie dyskryminacji,
- wyrównywanie szans.

W przypadku pojawienia się problemu społecznego lub gdy jednostka lub grupa znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej, której nie może sama przezwyciężyć, każda społeczność wypracowuje sobie wówczas systemy wsparcia. Dbałość o to, aby jednostki i rodziny znajdujące się w trudnych warunkach miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania, staje się wówczas głównym celem władz gminnych. W systemie polityki społecznej pomoc społeczna uzupełnia system zabezpieczenia społecznego i jest adresowana do kręgu osób lub grup szczególnego ryzyka, które znalazły się poniżej progu bezpieczeństwa socjalnego. Istotną sprawą jest, aby oprócz działań doraźnych, ratunkowych, uruchamiano jak najwięcej programów wzmacniających i wspomagających systemy wsparcia społecznego, to jest działań zgodnych z zasadą pomocniczości.

Uwagi końcowe:

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w zależności od posiadanych przez Miasto i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i przyjętymi zadaniami. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy Miasta corocznie, jak i dokumentów wieloletnich.

Strategia została opracowana
w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie
przez starszego specjalistę pracy socjalnej
Marzenę Rumińską – Filipek
pod nadzorem
Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Piotrkowie Trybunalskim
Pani Zofii Antoszczyk